

No 7.

Kalendarzyk ...

Sob. św. Agatona P.
Niedz. św. Honoraty M.
Pon. św. Arkadyusza M.
Wt. św. Weroniki P.
Śr. św. Hilarego B.
Czw. św. Pawła Pust.
Piąt. św. Marcelego P.

Wschód słońca godz. 8 m. 10
Zachód słońca godz. 4 m. 05
Dług dnia godz. 7 m. 55
Przybyło d. godz. 0 m. 22

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnośnienie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40.
Półrocznie „ 3 „ 76

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.

Telefonu № 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 10 stycznia 1914 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-cj po południu

CENY OGŁOSZENI:

Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem: pierwszy raz 12 kop., następny 10 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (za każdą grubszą literę płaci się 2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy 25 kop. Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie. Artykuły bez oznaczenia honoraryum Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Nabywszy od p. **Zdzisława Konrada** cukiernię przy ulicy Nowy Rynek № 4, polecam się łaskawym względem Szanownej Publiczności i jako właściciel cukierni w Pabianicach

Józef Piątkowski.

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-81.

Dla ochorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przy obojętnych. (Porada 60 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11¹/₂—1¹/₂, w południe i 7¹/₂—3¹/₂ wieczorem, w niedziele i święta od 8—10 rano i od 12¹/₂—1¹/₂, po południu Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. —Badanie krwi przy syfilisie. 415

Znakomity środek odżywczy

KEFIR ZYCKIEGO

nagrodzony trzema złotymi medalami i jednym srebrnym poleca **Apteka W. DANIELECKIEGO.**

Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-95. 4203

Krajobraz zimowy.

Na mych szybkach mróz artysta
kreśli krajobrazy:
W środku ton jeziora czysta...
na wybrzeżu głazy...
Na tych głazach gmach wspaniały...
owdziej baszty, wieże...
Na dziedzińcu bój wytrwały
staczają rycerze...
Wschodzi księżyc w okno moje
po nad krajobrazem,
Niknie obraz, marzeń roje
pierzchają z nim razem...

Na kominku ogień płonie,
Drzazgi iskry sieją...
Po Szustowa koniak dzwonię...
wnoszą, w kielich leją...
Po kropelce nektar sączą
o przeszłości marzę...
Dziwnie wspomnień nie się płaczą,
dziwne się mirażę...
Piję, piję!.. dziwną mocą
wstaje baśń zimowa,
Bo mi gwiazdy znów migocą
na szkle od Szustowa!!! 69

Budżet Ministerium Oświaty na rok 1914.

Ministerium Oświecenia złożyło w Dumie Państwowej projekt wydatków na rok 1914. Ogólna suma wydatków, jaką Ministerium zakreśliło na rok 1914, wynosi 161,629,822 ruble, prawie o 19 milionów więcej niż w roku 1913. Podwyżkę przeznaczono w znacznej części na oświatę ludową, bo 13 i pół miliona na organizację szkół ludowych i 2 miliony na organizację wyższych szkół elementarnych.

Rozpatrzymy się bliżej w wydatkach projektowanych przez Ministerium na rok 1914, a to da nam pojęcie o tem, co zamierza Ministerium zrobić w roku przyszłym.

Znaczną pozycję budżetu mają stanowić wydatki na nauczanie elementarne i pomocnicze dla instytucyj, a mianowicie 68,856,000 rubli. Z sumy tej przeznaczono: na utrzymanie szkół elementarnych 64,170,000 rubli. Na utrzymanie oddziałów rzemieślniczych i nauki zrecznosci

Szkoła muzyczna Tow. muzyczn. im. Szopena

przyjmuje zapisy do klasy znakomitego pianisty

prof. Aleksandra Michałowskiego.

Kancelarya o-twartą od 11—1 i od 4—9 oprócz świąt. Wólczańska 23, (róg Zielonej). 75

WARSZAWSKIE MINIATURE

w teatrze „URANIA“, Cegielniana 34. Tel. 35-23

Dziś, jutro i w dni następne **nowy program**, na który złożą się operetka „**OJCIEC OJCA**“, farsa „**WUJASZEK Z PROWINCYI**“ i część koncertowa z 9-ma numerami śpiewnych i kuptetów. W sobotę 3 przedstawienia: o godz. 6, 8 i 10; w niedzielę, 4 przedstawienia: o godzinie 4, 6, 8 i 10. W dni powszednie po 2 przedstawienia o godz. 8 i 10-ej. Ceny miejsc od 20 kop. do 1 rubla. 11

Teatr „SCALA”

Towarzystwo Śpiewacze im. „Moniuszki“ w Niedzielę dnia 11-go Stycznia 1914 r. Na ogólne żądanie Sz. Publiczności. Niedowolalnie po raz ostatni wystawioną będzie

„JASEŁKA”

ul. Cegielniana № 18.

Sztuka w 6-ciu aktach ze śpiewami. Współdział. przyjmuje 50 osób i chór dziecienny. Szczegóły w programach. Początek o godz. 5-ej po poł.

4135 System Taylora

„Talykron”

zaspędza dużo czasu, dużo pieniędzy. Gener. przedstawiciel inż. Ciechanowski i Skonieczny. Kapucyńska 5, tel. 241-40.

Oddawna egzystujący magazyn **Jubilersko-Zegarmistrzowski**

A. Duszke

Warszawa, Marszałkowska 102, tel. 105-39

poleca wielki wybór zegarków oraz wyrobów złotych i brylantowych. 5845

Uważaj! Kupuję złoto, srebro, brylanty i kwity lombardowe i płacę dobre ceny.

Marszałkowska 102.

8 kl. zakład naukowy żeński

(z programem gimnazyów męskich)

Z. LIBISZOWSKIEJ

Zawadzka 26.

Przyjmuje na drugie półrocze zapisy od dnia 12 stycznia 1914 roku w godzinach szkolnych.

Szkoła 4ta klasowa
W. I. JEWCECHIEWICZA.

patrz str. 12.

Kazimierz Ossowski, inżynier, obrońca PATENTOWY.

PETERSBURG—Woznienskiej Prospekt № 20, 15

BERLIN—Potsdamerstr. № 5.

Teatr Polski

Cegielniana 63.

Dziś
Jutro po poł.
„ wiecz.„OTELLO”.
„ORLE”.
„OTELLO”.(Występy gościnne znako-
mitego artysty
(Romana Żelazowskiego

506,000 rubli. Na ogólne potrzeby oświaty ludowej 750,000 rubli; na muzea pedagogiczne i biblioteki szkolne 107,000 rubli; na pomoce naukowe 8,000 rubli; na organizację zajęć z dziećmi w wieku przedszkolnym 60,000 rubli; na szkoły niedzielne i kursy wieczorne dla dorosłych 79,000 rubli; na organizację zjazdów i kursów pedagogicznych 776,000 rubli; na pięcioletnie dodatki do pensji nauczycielom elementarnym 2,400,000 rubli.

Specjalny fundusz na subsydyonowanie szkół elementarnych ministerium wyznacza dopiero od roku 1908 i odtąd stale wzrasta. Ministerium w roku 1908 wyznaczyło 7 milionów rubli, w roku 1909 dołączyło do tego 6 milionów, w roku 1910 10 milionów, w roku 1911 7 milionów, w roku 1912 8 milionów, w roku 1913 10 milionów i w roku 1914 11 milionów czyli razem 58 milionów rubli. Z sumy powyższej asygnowane będą zapomogi dla szkół w tych miastach i gminach, które zgodziły się na zaprowadzenie u siebie nauczania powszechnego.

Na utworzenie nowych posad inspektorów szkół ludowych wyznaczono 359,000 rubli, to znaczy, że w roku 1914 przybędzie około 85 nowych inspektorów.

Ministerium projektuje otworzyć 21 seminariów nauczycielskich, gdyż w roku 1913 otwarto tylko 15, a między innymi: w Żytomierzu gub. Wołyńskiej, w Kamieńcu-Podolskim, w Niewelu gub. Witebskiej. W jakich miejscowościach będą otwarte seminaria w roku 1914 — w projekcie nie wymieniono. Instytutów nauczycielskich istnieje w Państwie 32, ministerium projektuje otworzyć jeszcze w roku 1914 instytuty nauczycielskie w sześciu miejscowościach. Między innymi w Mińsku gubernialnym i w Siedlcach.

Wychowawcy seminariów nauczycielskich przeznaczani są wyłącznie do objęcia posad nauczycielskich w szkołach ludowych niższych elementarnych, a wychowawcy instytutów nauczycielskich przeznaczani będą do nauczania w wyższych szkołach elementarnych, na otwarcie których w roku 1914 ministerium projektuje wydatek 2,000,000 rubli. Za tę sumę ministerium projektuje zreorganizować pozostałe szkoły miejskie z kursem 6-letnim na wyższe szkoły początkowe i otworzyć 100 nowych szkół. W preliminarzu ministerium powiedziano, że ministerium dąży do otwarcia 1220 nowych szkół wyższych początkowych w ciągu lat 10 i że szkoły te będą

otwierane tam, 1) gdzie miasto lub gmina dadzą odpowiedni lokal dla szkoły, 2) żeby miejscowość ta znajdowała się w pewnym centrum przemysłowym lub kulturalnym, i 3) żeby w miejscowości tej były znaczna ilość szkół początkowych niższych, których wychowawcy będą mogli wstępować do szkół początkowych wyższych.

Po raz pierwszy figuruje w budżecie ministerium suma na dodatki do pensji nauczycielom szkół elementarnych za pięcioletnia. Pozytywa ta powstała na mocy prawa z dnia 7/20 lipca 1913 r., które głosi, że każdy nauczyciel czy nauczycielka, przesłużony w szkole początkowej lat 5, otrzyma ze skarbu dodatek rubli 60; dodatki te będą się liczyć za 5, 10, 15 i 20 lat służby, czyli że dodatki będą wynosiły po 60, 120, 180 i 240 rubli rocznie.

Wypłacanie tych dodatków zostało postanowione od dnia 1/14 września 1913 r., ale rozłożone zostało na części. Za 1913 rok mają otrzymać tylko ci, co przesłużyli więcej niż 20 lat, w roku 1914 otrzymają i ci, co przesłużyli lat 15, w roku 1915 — ci co przesłużyli lat 10, w następnym roku ci, co przesłużyli 5 lat.

Wnosząc sumę 2,400,000 rb. do budżetu na dodatki, ministerium nie miało jeszcze dokładnych danych o liczbie nauczycieli każdej kategorii. Sumę tę określono na podstawie statystyki opartej na jednodniowym spisie szkół z roku 1911.

Na podstawie obliczeń w okręgach moskiewskim, warszawskim, odeskim, orenburskim zachodnio-syberyjskim określono, że nauczyciele pracujący w szkole do lat 5-ciu stanowią 45%, od 5 do 9 lat — 21%, od 10 do 14 lat — 12%, od lat 15 do 19 tylko 7%, a pracujących więcej niż lat 20 znajduje się 15%. W roku 1911 było w państwie 120,089 nauczycieli i nauczycielek. Na tej podstawie dokonano potrzebnych obliczeń dla uzyskania odpowiednich kredytów.

Co do średnich zakładów naukowych to w roku 1914 ministerium ma zamiar otworzyć 20 gimnazyów i 13 szkół realnych. Gimnazya otwarte być mają między innymi: w Borysowie i Nieświeżu gub. mińskiej, we Włocławku gub. warszawskiej, w Dubnie-Wołyń, w Połocku gubernii witebskiej. Jedna z projektowanych szkół realnych ma powstać w Warszawie.

Ogółem na utrzymanie zakładów nauko-

wych średnich ministerium projektuje wydać w roku 1914 sumę 7,500,000 rb.

Na stypendya asygnowane być ma 210 tysięcy rubli.

Wydatki na wyższe zakłady naukowe podnoszą się wskutek rozszerzenia uniwersytetu w Saratowie.

Wydatki na utrzymanie kancelarii ministerium powiększone być mają z 785,000 rb. do 866,000 rb.

St. Musiatowicz.

Dokumenty hakaty.

„Dziennik Berliński” nie przestraszony wcale wytoczonym mu przez prokuraturę pruską procesem o kradzież dokumentów, demaskuje w dalszym ciągu zakulisowe roboty hakatyzmu. Oto nowe fakty:

Ze „Ostmarkenverein” jawnie i pokątnie usiłuje oddziaływać na usposobienie cesarza Wilhelma, o tem chyba nikt nie wątpił.

Obecnie jednak mamy w ręku dowód niezbity: jest to list dziękczynny tajnego gabinetu ces. Wilhelma do zarządu hakatystów za przesłanie książki „Niemieckie kresy wschodnie”.

Na dzieło to, wydane przez „Ostmarkenverein”, dotychczas prasa polska nie zwróciła dostatecznej uwagi. Roi się ono nie tylko od oszczerstw miotanych na Polaków i ich przeszłość, lecz pełne jest ono bezwstydnymi atakami na Kościół katolicki i jego duchowieństwo.

Dalej mamy obszerny spis firm czysto niemieckich, polakożerczych, które, dla otumanienia polskiej publiczności, na towarach przeznaczonych do krajów polskich, kładą godła czysto polskie, jak naprz. „Czołem”, „Sokół”, „Śwój do swego” i t. p.

Prasa francuska o rewelacyach Krysiaka.

Prasa francuska zainteresowała się publikacją p. Krysiaka „Journal des Debats” przypominając, że już rewelacje Rakowskiego zwróciły uwagę na stosunki rusinów z hakatystami. Rewelacje ówczesne można było kwestyonować, obecne atoli dowodzą niezbicie, że pomiędzy Rusinami a hakatystami istnieje sojusz zaczepno-odporny przeciwko Polakom. Organ francuski, streściwszy pierwszą seryję dokumentów, kończy artykuł następującymi uwagami:

„Dokumenty publikowane przez p. Krysiaka będą miały światowy rozgłos. Nastąpią Interpe-

Arcyksiążę Franciszek Ferdynand i księżna von Hohenberg.

(Dokończenie).

Sromotnie wypędzona hrabianka schroniła się do jednej z sióstr, gdzie ją przyjęto z tak upokarzającymi wymówkami, że nie pozostawało jej nic innego, jak zamknąć się w jednym z klasztorów w Pradze. Wówczas ojciec jezuita, który zwrócił poprzednio uwagę arcyksiężnej Izabeli na stosunek jej damy dworskiej do następcy tronu, udał się do arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, przedstawiając mu rozpaczliwe położenie młodej hrabianki, skompromitowanej na zawsze z jego winy, a kardynał Steinhuber napisał list do arcyksiężnej Maryi Teresy, matki arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, by zechciała przedstawić swemu pasierbowi, iż obowiązkiem jego jest ożenić się z panną Chotek i tym sposobem zrehabilitować tę dobrą i uczciwą dziewczynę.

Arcyksiężna, wzruszona wstawiennictwem potężnego w Austrii kardynała, któremu po śmierci arcyks. Rudolfa cesarz Franciszek Józef polecił wręczenie listu Papieżowi, gdzie własnoręcznie opisał całą katastrofę, odwiedziła w klasztorze hrabiankę Zofię i obiecała jej swoje poparcie u cesarza.

Naciśnany ze wszystkich stron, nawet przez własnego spowiednika, następca tronu pojechał do Pragi, oświadczył się pannie Chotek i na najbliższej audyencji u cesarza, prosił gorąco sędziwego monarchę, by pozwolił mu zenić się

z dziewczyną, która wbrew jego woli, ale z jego przyczyny, na całe życie została skompromitowana.

Po długich wahanjach cesarz zezwolił na to małżeństwo, pod warunkiem jednak, że arcyksiążę zrzeknie się wszelkich praw do korony habsburskiej w imieniu przyszłego swego potomstwa.

Dnia 1 lipca 1900 r. w kaplicy zamku Reichstadtzkiego pobłogosławiony został związek szczęśliwych dotąd małżonków, niewiadomo tylko, czy będzie on w skutkach również pomyślnym dla całej monarchii austriackiej.

Od chwili swego ślubu arcyksiążę Franciszek Ferdynand zaczął się interesować sprawami publicznymi: partya klerykałów widzi w nim i jego żonie przyszłe filary swej władzy, koło dworu arcyksięcia rozsnuty się całą siecią intryg. Tu zrodził się pomysł utworzenia z Austrii olbrzymiej potęgi słowiańskiej, którą można przeciwstawić państwu ościennemu, skąd wychodzą podszepty, oblicujące księżnie Hohenberg koronę Węgier, bo konstytucya tego narodu nie wymaga od swej władczyni, by pochodziła z domu panującego. Księżna zaślubiona przez swego małżonka bez miłości, prawie pod przymusem dla zadośćuczynienia jego rycerskiemu pojęciu o honorze, nakazującemu osłaniać skrzywdzoną z jego winy kobietę, stała się z czasem wszechpotężną panią nie tylko serca, ale i umysłu arcyksięcia.

Jest ona matką nad wyraz ambitną, robi wszystko dla zapewnienia swym dzieciom świetnej przyszłości; jej miłość macierzyńska jest o wiele gorętsza, niż miłość dla męża, którego kocha szczerze, ale spokojnie, nie okazując najlżejszej wdzięczności za to, że ją podniósł tak

wysoko. Księżna Hohenberg uważa siebie za doskonałą pod każdym względem, jest więc przesławdzona, że na małżeństwie z nią arcyksiążę zyskał daleko więcej, niż ona.

W Wiedniu jej nie lubią, pomawiają ją o nadzwyczajną złośliwość i skąpstwo. Córka rozrzućnych hrabiostwa Chotek jest oszczędna do przesady; w chwilach, kiedy należy przyjść z pomocą jakiejś pożytecznej instytucji, lub dźwignąć kogo w niedoli zdaje się zapominać, że jest arcyksiężną. O swej przeszłości wspomina niechętnie, unika swej rodziny, nawet z rodzonemi siostrami nie podtrzymuje zażyłszych stosunków.

Niezadowolona z udzielonego jej pierwotnie tytułu księżny Hohenberg, uchylała się stale od wszystkich przyjęć na dworze, dopóki nie przyznano jej specjalnym dekretem cesarskim towarzyskich przywilejów, przysługujących wyłącznie księżniczkom krwi. Odtąd zaczęła bywać na balach i przyjęciach u ambasadorów. Przed rokiem zaproszono ją z małżonkiem do Berlina, gdzie cesarstwo niemieckie przyjmowało ją z wszelkimi honorami, należnymi następczyni tronu, a przed paru miesiącami również solennie podejmowaną była przez króla i królową Anglii.

Jest rzeczą zupełnie pewną, że ze śmiercią starego Franciszka Józefa zmieni się kierunek polityki austriackiej, nie też dziwnego, że elementy niezadowolone z obecnego stanu rzeczy, tęskniące za czasami Kaunitzów i Metternichów, skupiają się koło arcyksięcia i jego żony skoro nawet monarchowie państw ościennych starają się zjednać sobie wpływową panią, obojętną na wszystko, co jej osobiście nie dotyczy, ale dumną i ambitną nad wyraz tam, gdzie wchodzi w grę jej znaczenie i stanowisko.

lacye w sejmie pruskim, w parlamencie niem. i w Wiedniu. Otworzą one niewątpliwie oczy przyjacielom rusinów w Europie, którzy dotąd widzieli w nich „ofiary“ polaków. Ostatecznie, przycygnięta się dokumenty do lepszego poznania ostawionego „Ostmarkenverein“u, dla którego wszystkie środki są godziwe. Publikacja pana Krysiaka dopiero się rozpoczęła. Należy wycze-kiwać dalszych sensacyjnych rewelacji“.

W podobnym tonie pisze także „L'etoile Belge“, który podnosi pomiędzy innymi, „że polacy galicyjscy w ojczyźnie swej znaleźli wrogów, z którymi ciężko muszą walczyć. Wrogami tymi są rusini“. W dalszym ciągu „L'etoile Belge“ zwraca uwagę, że polityka austriacka stara się o równowagę pomiędzy dwoma narodami w Galicyi. Tymczasem stanął temu na przeszkodzie „Ostmarkenverein“, który z jednej strony dąży do odosobnienia polaków pruskich, z drugiej do uniemożliwienia porozumienia pomiędzy połąkami i rusinami w Galicyi“.

LIST ZDZIECHOWSKIEGO.

Ukazał się w Petersburgu pierwszy numer nowego tygodnika słowianofilskiego „Nowoje Zwieno“, do którego zapraszano także w charakterze współpracownika znanego literata i publicystę polskiego, Maryana Zdziechowskiego, najenergiczniejszego do niedawna wyznawcę idei zbratania ludów słowiańskich.

Zdziechowski odmówił i w dłuższym liście uzasadnił swoją odmowę. Nie mogąc cytować tej odpowiedzi z łatwo zrozumiałych względów „in extenso“, podajemy ją poniżej w wyjątkach, dodając dla informacji, że redakcja „Nowoje Zwieno“ prosiła Zdziechowskiego o napisanie artykułu na temat: „Czego chcą polacy“.

A oto, jak odpowiedział:

„Chcieć czegoś od kogoś można i ma sens tylko w takim wypadku, jeżeli jest nadzieja, cień nadziei, iż życzenie to choćby w minimalnej dozie będzie uwzględnione. Tego cienia nadziei w danym razie niema. Dlatego też zapytanie to wydaje mi się czczem, rozstrzygnięcie go uważam dla siebie za bezcelowe równie, jak rozmyślanie o tem, co mogą polacy otrzymać od mieszkańców Marsa w razie, jeżeli zaludnią tę planetę istoty obdarzone rozumem.“

Pamiętam czasy błogostawione, lata studenckie, Dorpat pełen żywych wspomnień o Żukowskim i pierwszych prądach romantycznych, kółko profesorów rosyjan i kolegów rosyjan, wspólne czytanie poetów rosyjskich; wierzyliśmy, iż poza urzędową Rosyją rozciąga się inna Rosya — tajemnicza, którą w naszej wyobraźni malowały „dążenia miłości świętej i cierpienia“ jej wieszczów.

Od czasu do czasu w organach prasy rosyjskiej rozlegał się w naszej obronie potężny głos tego lub innego z przedstawicieli idealizmu rosyjskiego, a my słyszeliśmy w nim echo myśli tej innej, nieznannej Rosyi, stanowiącej przedmiot naszych sympatyj.

Lecz snóm położono kres. Obecnie niema już muru pomiędzy Rosyją urzędową, a narodową...

Cechą wyróżniającą przedstawicieli rosyjskiej władzy państwowej, którzy zeszli ze sceny, była dumna świadomość, iż ustrój biurokratyczny Rosyi opiera się na niezachwianych podstawach i chociaż w atmosferze politycznej rozlegały się bez ustanku jęki prasy gadzinowej Suworina o „intrydze polskiej“, oni jednak zapatrywali się na tę „intrygę“ z wyniosłą obojętnością.

Obecnie po doświadczeniu z wrzenia rewolucyjnego zrozumieli oni, że podstawy zachwiały się, zadrżeli oni nie o Rosyję, ale o siebie i zaczęli szukać pomocy. Trzeba było rozpętać w tłumie najniższe namiętności i skierować je przeciw „inorodcom“ odciągnąć tłum od „marzeń“ niebezpiecznych o przebudowie Rosyi...

Z uczuciem ostrego bólu stwierdzam, iż mieli rację ci z pośród moich ziomków, których nie porwały wypadki 1905 r.; jasno patrzyli oni na przyszłość, przewidując, iż wolność polityczna Rosyi da nam w wyniku tylko to, iż rusyfikacja z rządowej stanie się ogólnonarodową...

Istnieje cprawda w Rosyi opozycja i posiada swoich przedstawicieli w Dumie. Lecz nasze uczucia, nasz układ myśli i nastroj duchowy są jej obce.

Potępiając rusyfikację biurokratyczną, posiada ona na swoje usługi chmary swoich rusyfikatorów, w imię doktryny abstrakcyjnej z zupełną obojętnością względem cierpienia żywego organizmu, gotowa jest nas utopić w tej fali rusyfikacyjnej, która niesie za sobą wypędzone z gubernij wewnętrznych Rosyi — żydostwo...

Nieprzebadany wróg Polski, twórca i inicjator nacjonalizmu rosyjskiego, wypracował przed zgonem projekt samorządu miejskiego w Królestwie Polskiem, w którym wymagania polityki rusyfikacyjnej były zabezpieczone przez ograniczenia praw języka polskiego i narodu polskiego. Z bólem serca nasi przedstawiciele w Dumie wyrazili gotowość przyjęcia go, uważając go za mniejsze zło, niż panujące obecnie w miastach Polski stosunki. I cóż? Minęło około 3-4 lat i projekt Stołypina nazwano w Radzie państwa „pochyleniem sztandaru rosyjskiego“ i t. p.

Mąż, w którym nacjonalizm rosyjski widział swe najlepsze ucieleśnienie i postawił mu pomnik w Kijowie — został ogłoszony nieomal za zdradę Rosyi.

Członkowie Rady państwa „zbrawili Rosyję“ i na znak tryumfu bohaterowie tego ocalenia ucałowali się. Symboliczny pocałunek!

Nie przed polską siłą bronią się wasi patryoci; ona jest zgnieciona; strachem napelnia ich coś innego, co tylko w języku rosyjskim ma nazwę — mianowicie tak zw. „zasilje“. Sam fakt, iż polak pod tym lub innym względem może być silny, rozumem, talentem czy też materialnie, uważany jest za krwawą zniewagę dla rosyjanina...

Ci całujący się bohaterowie w rozmowie z dziennikarzem polskim ośmielili się powoływać na kulturę rosyjską, jako na argument na rzecz rusyfikacji.

Gdy słyszę to, mnie polakowi, rubi się wstyd za twórcze myśli poetów i uczonych rosyjan, za wielkich ludzi rosyjskich, z którymi miałem szczęście spędzić niezapomniane chwile życia, za Lwa Tolstoja... za Borysa Cziczerina, który mię błogostawił na pracę cięż-

ką dla pojednania dwóch bratnich ludów. Widzę przed sobą wielki cień Czaadajewa.

Od Rosyi, Stiszyńskich i Kobylńskich, Zamysłowskich i Bobrińskiego niczego nie chcę, zaś w silę i wpływy kilku szlachetnych marzycieli nie wierzę. Dajcie mi wypocząć po teraźniejszości... Zegnajcie, uciekam do swojej pracy w dziedzinie spraw religijno-filozoficznych, dalekich od polityki.

Współczuję życzeniu waszemu, co do wyjaśnienia sprawy polskiej. Nie przeczę, że prasa może ułatwić zaiste męczącą pracę naszych postów. Lecz nie o tem marzył Wł. Solowjew, wzywając Rosyję do wielkiego bohaterskiego czynu chrześcijańskiego. I nie o tem marzyli ci z pośród nas, którzy narażając się na zarzut ze strony naszego społeczeństwa, szukali w Rosyi Solowjewa“.

Pogrom żydów w Jassach.

Jassy, jak pisze „Polak Katolik“, były dnia 28 z. m. widownią ponownych zaburzeń antyżydowskich.

Klub socjalno-demokratyczny chciał jeszcze dawniej odbyć posiedzenie, na którym omawiana być miała kwestya żydowska w Rumunii. Zebraniu temu wszakże przeszkodzili studenci narodowy.

Dnia 28 z. m. przed południem socjaliści zwołali znów zebranie, celem omówienia sprawy żydowskiej.

Około godziny 10-ej rano gromada studentów zebrała się przed lokalem i zażądała, by ją wpuszczono. Chcąc temu zapobiedz, zamknięto drzwi do sali, tak, że socjaliści i żydzi, którzy jeszcze dążyli na zebranie, nie zostali już wpuszczeni.

Przed lokalem tedy przyszło do wielkiej bójki między socjalistami i żydami z jednej strony a studentami z drugiej strony.

Tłum, który w ciągu krótkiego czasu wzrósł do 3,000 osób, sfłoczył się na placu Wolności. Cztery kampanie piechoty, które wyruszyły, celem utrzymania porządku, nie wystarczyły, i musiano wysłać jeszcze dwie kompanie strzelców. Pomimo to położenie było bardzo krytyczne.

Gdy uczestnicy zebrania opuścili lokal, otoczył ich silny kordon wojskowy. Część studentów przerwała kordon wojskowy i natychmiast rozpoczęła się istna bitwa. Wojsko bagnietami rozłączało walczących. Studenci podzieliłi się następnie na mniejsze gromady i obijali każdego żyda, którego spotkali na ulicy, wybijali też okna w domach żydowskich.

Wojsko aresztowało wiele osób.

Po południu przeciągały przez miasto silne patrole huzarów.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Szkoły fabryczne. — Uznania dla inicjatorów. — Szkoły u Scheiblera. — Szkoła na Widzewie. — Szkoły Poznańskiego. — Stosunek chłopców i dziewczynek. — Czego robotnik od szkoły żąda.

Ważną rolę w rozwoju łódzkiego szkolnictwa odgrywają szkoły fabryczne. One bowiem pomnażają znacznie ilość szkół elementarnych w naszym mieście i wskutek tego przyczyniają się niemało do zmniejszenia analfabetyzmu. Zaznaczyć jednakże wypada, że niewielu fabrykantów w Łodzi poczuwa się do tworzenia osobnych szkół, przeznaczonych dla dzieci swoich robotników, chociaż przyznać należy, że w ostatnich czasach ożywił się poważny ruch w tym kierunku.

Przypatrmy się nieco bliżej tym szkołom.

Pod względem higienicznym w wielu fabrykach są one urządzone znacznie lepiej niż miejskie, posiadają specjalne domy o dużych widnych i ciepłych salach, a nierzadko przed niemi znajduje się zadrzewiony ogródek.

Największe pod tym względem zasługi należą się towarzystwu akcyjnemu K. Scheiblera. Rzeczywiście na polu szkolnictwa trzyma ono pierwszeństwo w Łodzi i niesie kaganek oświaty płonący żywym światłem.

Na 8500 robotników zajętych w zakładach Towarzystwa Scheiblerowskiego, posiada ono, prócz ochron, dwie grupy potężne szkół. Pierwsza grupa nr. 1 na Księżym Młynie zawiera szkoły na 1130 dzieci, z których 850 stanowią polacy a 272 ewangelicy, zaś 8 jest prawosławnych. Grupa szkół nr. 2, mieszcząca się przy

bocznej ulicy, zawiera szkoły na 720 uczni, w liczbie których polaków uczęszcza 547, ewangelików zaś 178.

Nie bacząc na to, Towarzystwo Scheiblera zamierza jeszcze w bieżącym roku otworzyć trzecią grupę szkół przy Wodnym Rynku.

Szkoły te zaczną być czynne z dniem 1-szym września i już dziś przyjmują biura zgłaszanie się nauczycieli i nauczycielek, a wakans podobno ma być na 12 osób.

Cyfry podane powyżej nie są ustalone. Zdaje się, że co do podziału dzieci dzięki zabiegom nauczycieli p.p. Hocha i Kina, znanych ze swoich dążeń pangermańskich, stosunek dzieci ewangelickich jest za wielki, co wreszcie nie gra roli w tym artykule, ani zmniejsza zasług Tow. Scheiblerowskiego dla oświaty elementarnej w naszym mieście. Przepuszczenia nasze, odnoszące się do niecisłych wykazów, opieramy na tem, że do szkoły fabrycznej, również sumptem Towarzystwa widzewskiej manufaktury podtrzymywanej, uczęszcza 455 dzieci, a w tej liczbie 435 polskich, ewangelików zaś zaledwie 19.

Szkoły tow. akc. I. K. Poznańskiego, które liczy również około 8 tys. robotników, wykazują jeszcze mniejszy stosunek robotników ewangelików, gdyż na 780 dzieci, uczęszczających do szkoły, jest 763 polaków, a tylko 15 ewangelików.

Z tego wszystkiego wnosić można, że stosunek w fabryce Scheiblera dzieci jest inny, bo jakkolwiek ewangelików posiada Łódź z górą 60 tys., to jednakże należą oni do klas zamożniejszych, które zwykle dzieci swoje posyłaają do szkół prywatnych.

Jak już zaznaczyliśmy, nie wpływają te praktyki prowadzone przez gorących pangermani-

stów z zamiarów samej firmy, której się należy wdzięczność pracujących i ogółu za pamięć o młodzieży, za chęć podniesienia oświaty wśród klas robotniczych.

Co się tyczy szkół samych, to do nich uczęszczają prawie w równej części chłopcy, jak i dziewczęta.

Na 1,130 uczniów w 1 szkole Scheiblera pobierało nauki 595 chłopców i 535 dziewcząt, w szkole nr. 2 było chłopców 365, dziewcząt 313.

W obydwóch więc tych grupach szkół przeważali chłopcy, w widzewskiej szkole natomiast było więcej dziewcząt, gdyż na 224 chłopców przypadało 231 dziewcząt.

U I. K. Poznańskiego za to stosunek chłopców był największy, gdyż na 780 uczących się, uczenie było tylko 353, a uczniów 427.

Informując się wśród robotników, co myślą o tych szkołach fabrycznych, przekonaliśmy się, że robotnicy polacy wynurzali zawsze życzenie, aby dziecko ich uczył nauczyciel katolik, ewangelicy zaś, żeby dziecko ich miało nauczyciela ewangelika.

W tym wypadku procentowe obliczanie dzieci uczących się byłoby bardzo pouczające i konieczne. Każda szkoła, przynajmniej w początkach powinna sobie pozyskać nietylko sympatyę robotnika, ale i wiarę w swoją pożyteczność. Wobec tego dobrze byłoby wyznaczać nauczycieli odpowiednio do liczby uczęszczających katolików i ewangelików.

Ta decyzja należy jednak już do samych fundatorów, którzy zakładają elementarne uczelnie i ochronki.

X. X.

Gdy wieczorem odjeżdżali socjaliści, którzy przybyli na zebranie z innych miast rumuńskich, ponowili się bójki przed dworcem kolejowym. W mieście panowało wielkie wzburzenie.

Wywiady.

Pan Zenon Pietkiewicz wywiadywał się u wybitnych przedstawicieli różnych gałęzi przemysłu i handlu w Łodzi:

1) Na jakich polach przemysł polski może w chwili obecnej zaszczerpić, wzmocnić lub rozwinąć w okręgu przemysłowym łódzkim.
2) Do jakich dziedzin dałyby się powołać kapitały polskie w tymże okręgu.
3) Czy istnieją polskie siły zawodowe, wystarczające do podźwignięcia przemysłu polskiego w tym okręgu.

Z oświadczeń, dość obszernie stylizowanych, można, niestety, wyciągnąć jedną jedyną odpowiedź na wszystkie trzy pytania, streszczającą się w krótkim słówku:

Nie!

Każdą istniejącą gałąź przemysłu można jeszcze bardzo rozwinąć, w żadnej bowiem tutaj przemyśle nie dosięgnął jeszcze granicy ostatecznej; lecz do tego trzeba by wielkich kapitałów, uzdolnionego kierownictwa, wreszcie zawodowo wykształconych pracowników.

Otóż wielkie kapitały posiada wprawdzie arystokracja polska; natomiast niema ona i nie rychło mieć będzie uzdolnienie zawodowe (nie kwapi się wcale, żeby je nabyć). Dlatego też nie ufa ona przemysłowi polskiemu i tylko w rzadkich bardzo wypadkach zasila go niewielkimi wkładami, czując się wtedy bardzo dumną z tego, że jednak „coś” ryzykuje na przemysł polski.

Wprawdzie jedno z pism warszawskich wystąpiło ze wskazówką, że należałoby na taki cel użyć milionowych kapitałów, złożonych z drobnych wkładów, leżących w kasach oszczędnościowych. Ale, dając taką radę, owo pismo „zarzykowało” powagę swego publicystycznego stanowiska.

Kasa oszczędnościowa nie odpowiadałaby ani swemu zadaniu, ani zaufaniu swych członków, gdyby „rzykowała” ich fundusze na tworzenie nowych warsztatów przemysłowych i w ogóle na przedsiębiorstwa, związane z ryzykiem, zdolnym pochłonąć zaczerpnięte z niej kapitały. Braknie więc polskich pieniędzy na takie cele.

Braknie także i polskich sił zawodowych; zakładać szkoły, sposobujące takich zawodowców, przemysłowcom łódzkim „nie pilno, bo wytworzenie specjalistów, pracowników na niższych stanowiskach tą drogą, uważaliby za kosztowne dla siebie. Sprowadzając takich specjalistów z zagranicy, ponoszą mniejsze koszty, niż te, jakieby na nich spadły pod postacią kosztów otwarcia i utrzymania szkoły.”

Tak więc „w chwili obecnej” niema włódków na wytworzenie nowych placówek wielkiego przemysłu polskiego, ani wielkiego handlu polskiego.

Tem usilniej popierać należy drobny przemysł, drobny handel i ruch współdzielczy.

Wagę tego ruchu, jego doniosłość, wybornie zrozumieli żydzi; oni też zarówno w swoich gazetkach żargonowych, jak i w czasopiśmie „polski” wydawanych, bądź to pod firmą żydowską, bądź pod firmą judeopolaków, najusilniej zwalczają ten właśnie ruch, czując, że co dziś jest małe, słabe, nikłe, to z czasem urosnąć może i znieść, i zaufanie kapitalistów pozyskać, i ludzi potrzebnych wyrobić.

A że oprócz papierowej broni, czyli artykułów gazetarskich, używają też innych sposobów, szkodziących bezpośrednio handlowi polskiemu i kooperatywom — na to mamy setne dowody.

S. R.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE, Dzień Dobroslawa, Jutro Krzesimira, W poniedziałek: Czesława.

TEATR POLSKI, (Cegielniana nr 65). Dziś „Otello” Szekspira. Występ p. Żelazowskiego. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Otello” Rostanda. Początek o godz. 3

po poł. — „Otello”. Występ p. Żelazowskiego. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Szytygar”, operetka Zellera. Początek o godz. 8 m. 15 wieczorem.

— Jutro „Targ na dziewczęta”. Pocz. o godz. 3 pp. — „Szytygar”. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

TEATR MINIATURE z Warszawy (Cegielniana 54, dawniej „Urania”). Codziennie dwa przedstawienia: o godz. 8 i 10; w niedziele i święta cztery przedstawienia: o godz. 4, 6, 8 i 10 wiecz.

ZEBRANIA. Dziś og. zebr. czł. zw. zaw. prac. wstążkarzy (Nawrot 20).

— Jutro zebr. czel. zdłużskich (Główna 11) o g. 2 pp. — Og. zebr. parafian kościoła św. Krzyża w sali III oddz. straży ogn. ochotn. (Mikołajewska 54).

— W poniedziałek og. roczne zebr. czł. Tow. „Lutnia” (Piotrkowska 108) o g. 8 w.

POGADANKA. Dziś pogadanka fachowa sekcji farbiarskiej przy Stowarzysz. majstrów fabrycznych gub. piotrkowskiej, w lokalu własnym (Nowy Rynek 6) o godzinie 8 wieczorem.

BAL. Dziś bal na I Ochronę w sali Grand-Hotelu.

TOW. MUZ.-SPIEW. im. MONIUSZKI. Jutro „Jascelka” w teatrze „Scala” (Cegielniana 18). Pocz. o g. 3 pp.

STOW. WZAJ. POM. PRAC. PRZEM. I HANDLU (Wólczańska 25). Jutro „Choinka” dla dzieci. Pocz. o godz. 4 pp.

ZE STRAŻY. Dziś o godzinie pół do 8 wieczorem ćwiczenia sygnałowe IV oddziału łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

— W poniedziałek o godzinie pół do 8 wieczorem — wieczór instrukcyjny dla pierwszych 4-ch oddziałów łódzkiej straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym III oddziału.

MUZEM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 pp. do 10 wieczorem; a w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

(—) Banki. Ministerium skarbu opracowało projekt prawa o otwieraniu banków i domów bankowych. Interesy bankowe podzielone będą na trzy kategorie: domów bankowych, kantorów bankowych i sklepów wymiany. Pierwsze będą miały prawo dokonywania wszelkiego rodzaju transakcji na wzór banków akcyjnych, tudzież przyjmowania depozytów. Druga kategoria nie będzie mogła ich przyjmować. Jako gwarancję banki te składać będą kaucję, poczynsz od 25,000 rubli.

Banki pierwszej i drugiej kategorii obowiązane będą ogłaszać swe bilanse.

(—) Zakazany zjazd. Ministerium oświaty nie uznało za możliwe udzielić wydziałowi szkolnemu moskiewskiemu tow. rozpowszechniania umiejętności technicznych na zorganizowanie pierwszego ogólnopolskiego zjazdu, poświęconego sprawie czytelnictwa wśród dzieci.

(—) Z poczt i telegrafu. Główny zarząd poczt i telegrafu wyznaczył na rok 1914 kredyt w sumie 4,355,000 rb. na rachunek sieci telegraficznej w państwie.

Z wymienionego kredytu na Królestwo przypadnie jedynie suma na otwarcie dziewięciu biur poczt i telegrafu.

Projekt obejmuje wyłącznie Syberję, prowincję turkiestanską, obazary południowe oraz okręgi petersburski i moskiewski.

(x) Odpowiedzialność kolei. Główny zarząd kolejowy wyjaśnił zarządom kolejowym, że za towary, przybyłe na stacje odbiorczą i nie wykupione w terminie, a podlegające częściowemu zepsuciu lub uszkodzeniu z powodu wilgoci w magazynach i składach towarowych, żadne odszkodowania od kolei odbiorcy nie przysługują.

Towary takie, wysyłane za zaliczeniem, powinny być w dokumentach specjalnie odnotowywane.

(a) O pieczęcie urzędników stanu cywilnego. Gubernator piotrkowski, okólnikiem nakazał policmajstrom oraz naczelnikom powiatów sprawdzić stemple i pieczęcie urzędników stanu cywilnego; stemple i pieczęcie, dotychczasowe będą skonfiskowane i skasowane, a na ich miejsce wprowadzone pieczęcie stemplowe według wzoru wypracowanego i zatwierdzonego przez władze.

(x) Wykup patentów. Ostateczny termin wykupu patentów upływa z dniem 20 stycznia n. st.

W razie niezastosowania się do powyższego terminu grozi opóźniającym się kara zapłaćcenia potrójnego kosztu patentu.

(x) Podatek mieszkaniowy. Właściciele domów obowiązani są spisy lokatorów z wyszczególnieniem czynszu komornianego złożyć do urzędu do spraw podatku mieszkaniowego najpóźniej do dnia 25 stycznia n. st. r. b.

Za nieprzedstawienie w terminie właściwym spisu grozi kara 50 rb.

(a) Zawieszenie wypłat. W Symieropolu zawiesiła wypłaty firma manufakturowa „S. Sawicki i S-ka”; pasywa wynosi 100,000 rubli; w Odesie zawiesił wypłaty kupiec „M. Pałubnyj” pasywa stanowią 130,000 rubli. Ostatni proponuje wierzycielom 40 proc.

(a) W sprawie walki z falsyfikatami artykułów spożywczych. Zorganizowany w Petersburgu komitet do walki z falsyfikatami artykułów spożywczych przystąpił do opracowania projektu prawa o walce z fałszowaniem nabiału, a głównie masła krowiego. Uznaje on za pożądane stworzyć łącznie z miejskimi, ziemskimi i innymi instytucjami — planową pracę dla zbadań rozpowszechnienia falsyfikacji, sposobów zafalszowania i t. p.

Prezes komitetu, członek Rady państwa p. Timirazjew, zwrócił się między innymi do zarządzającego laboratorium miejskim w Łodzi z prośbą o wzięcie udziału w pracach i zakomunikowania: a) danych o rozpowszechnieniu falsyfikatów, sposobach fałszowania, sprzedaży surogatów masła (margaryny, oleju kokosowego i t. p.); b) postanowień obowiązujących lub najnowszych rozporządzeń, dotyczących przygotowywania i sprzedaży nabiału i surogatów masła krowiego; c) danych o wysokości obrotów ze wzmiankowanych sprzedaży.

(e) Brak robotnika. Gdy z nastaniem sezonu zimowego kopalnie węgla otrzymały poważne obstalunki na zaspokojenie potrzeby dróg żelaznych w Cesarstwie, zwrócono się do Łodzi w celu zwerbowania sił roboczych z pośród robotników poszukujących pracy. Część tej robotniczej wyjechała wówczas do Dąbrowskiej Górniczej, mimo to w kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego okazał się brak sił roboczych. Według bowiem obliczenia dla eksploatacji węgla, która by zaspokoiła potrzeby wszystkich konsumentów potrzeba dla Zagłębia Dąbrowskiego 28,364 robotników górniczych, gdy tymczasem pracuje ich tam zaledwie 23,522. Brakuje zatem 4,842. Brak ten wpłynął na obecne podwyższenie cen węgla i sprowadzanie go z kopalń szląskich.

(e) Z sezonu budowlanego. Według urzędowych danych, w ubiegłym sezonie budowlanym zostało zatwierdzonych przez piotrkowski rząd gubernialny 947 planów na budowę w Łodzi, w tej liczbie około 400 na przeróbki i nadbudówki, reszta zaś na nowe domy.

(a) Z kinematografów. Wskutek okólnika, rozesłanego przez rząd gubernialny piotrkowski, władze policyjne miejscowe zobowiązały wszystkich właścicieli teatrów kinematograficznych, aby na przedstawienia kinematograficzne wpuszczali jednocześnie tylko tyle publiczność, ile jest miejsc na sali; przejścia pomiędzy miejscami siedzącymi muszą być swobodne, nie zajęte przez stojącą publiczność, a to ze względów bezpieczeństwa na wypadek pożaru.

(a) Z komitetu robót publicznych. Wczoraj w lokalu przy ul. Wólczańskiej nr. 95, odbyło się posiedzenie komitetu robót publicznych pod przewodnictwem pastora R. Gundiacha, na którym po omówieniu kilku drobnych spraw odczytano list prezydenta m. Łodzi, w którym prosi o nadesłanie szczegółowego sprawozdania z wykonanych pod kierunkiem komitetu robót miejskich.

Ponieważ zaprojektowane roboty dotąd wykonane nie zostały i gotowe będą dopiero na wiosnę r. b., sprawozdania żądane obecnie komitetem przedstawić nie może. W tym duchu też postanowiono przesać odpowiedź prezydentowi.

(h) O opłatę od trzody. Wczoraj na posiedzeniu starszych zgromadzenia rzeźników obecni kupcy trzody dowodzili, że należy pobierać 15 kop. za każdy funt trzody padłej w rzeźni skut-

kiem choroby. Kupują trzode po 18 do 19 kop. za funt żywej wagi, a pobierają 10 kop. za funt trzody zabitej z przyczyny choroby, ponoszą więc zbyt wielkie straty.

Wysłuchawszy tych zażaleń, rzeźnicy postanowili, ażeby handlarze sami od siebie poczynili starania w kierunku dla nich pożądanym.

(e) **Z przytułku noclegowego.** W ostatnich dniach z powodu nastania zimy liczba pensjonarzy przytułku noclegowego znacznie się zwiększyła. I tak wczoraj do przytułku zgłosiło się 125 osób, w tej liczbie 12 kobiet.

Ponieważ w oddziale męskim nie można było pomieścić wszystkich zgłaszających się mężczyzn bezdomnych, komitet przytułku zajął się zbudowaniem łóżek piętrowych umocowanych przy ścianach.

(x) **Z „Lutni“.** Proszeni jesteśmy o przypomnienie, że w poniedziałek dnia 12 b. m. o godz. 8 wieczorem odbędzie się ogólne zebranie członków „Lutni“, w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej № 108.

Gdyby z powodu zbyt małej ilości zgromadzonych zebranie nie mogło dojść do skutku, to o godz. 9-ej odbędzie się drugie, ważne bez względu na ilość przybyłych członków.

(a) **Ze Stow. kupców i fabrykantów.** Na onegdajszym zebraniu członków Stow. kupców i fabrykantów postanowiono utworzyć różne sekcje poszczególnych branż przemysłowych, które będą miały na celu uregulowanie stosunków pomiędzy fabrykantami a odbiorcami, zwalczanie szyszan ze strony tych ostatnich oraz unormowanie cen towarów.

Na początek utworzono sekcję, do której należą wyrabiający chustki wełniane.

(e) **Zebrania cechowe.** W poniedziałek, 12 b. m., o godz. 3-ej po poł. w lokalu przy ulicy Zgierskiej № 34 odbędzie się zebranie ogólne cechu majstrów ślusarskich.

— W czwartek, 15 b. m., o godz. 3 po poł. w lokalu własnym przy ul. Podleśnej № 3 odbędzie się zebranie majstrów piekarskich.

— W piątek, 16 b. m., o godz. 3 po poł. w lokalu przy ul. Nawrot № 20 odbędzie się zebranie ogólne majstrów malarzy pokojowych.

(a) **Zebranie majstrów sukienniczych.** Onegdaj, w lokalu starszego cechu majstrów sukienniczych, przy ul. Aleksandrowskiej, odbyło się zebranie miesięczne cechu majstrów sukienników. Przewodniczył asesor magistratu p. Bocheński w obecności starszego p. Jana Jeskego i podstarszego p. Prowego.

Zapisano w poczet uczniów jednego kandydata, na majstrów przyjęto p.p. Jana Majera, Wincentego Sieradzkiego i Karola Izraela.

(e) **Z cechu krawców.** Onegdaj w lokalu przy ulicy Nawrot nr. 20 odbyło się zebranie ogólne członków zgromadzenia cechu krawieckiego pod przewodnictwem asesora cechu p. St. Bocheńskiego i w obecności starszego cechu pana Krystyana Blüna i podstarszego p. Edm. Hussona.

Zapisano do cechu 23 uczniów, przyjęto w poczet majstrów p. Piotra Łuszczynskiego i wyzwolono na czeladników pp. Bronisława Gajdę, Roberta Kube, Paulinę Hauser, Teodora Careckiego, Antoniego Madaja, Józefa Miserczyka, Maryę Józefę Szwarbachową, Emmę Keil i Andrzeja Janekę.

Wybory, jakie były na porządku dziennym zostały odłożone do dnia 20 b. m. z tego powodu, że liczba członków obecnych nie odpowiadała prawomocności zebrania.

(e) **Zebranie sukienników.** Onegdaj, w lokalu przy ul. Aleksandrowskiej nr. 24 odbyło się zebranie ogólne najstarszego z cechów łódzkich — cechu sukienników.

Przewodniczył asesor cechu p. Stanisław Bocheński w obecności starszego cechu p. Jana Jesse i podstarszego p. Edmunda Browe. Zapisano 1 ucznia i przyjęto w poczet majstrów pp. Jana Meyera, Karola Adolfa Izraela i Wincentego Sieradzkiego.

Składek członkowskich zebrano na sumę 36 rb.

(x) **Z cechu majstrów ślusarskich.** W nadchodzący poniedziałek 12 b. m. o godz. 3 po poł. w lokalu starszego przy ul. Zgierskiej nr. 24 odbędzie się zebranie majstrów ślusarskich. Zarząd prosi członków o jaknajliczniejsze zebranie się.

(a) **Zabawa sportowców.** Dzisiejsza zabawa taneczna, organizowana przez T-wo zwolenników sportu w lokalu własnym przy ul. Nowo-Spacerowej nr. 49, zapowiada się nadzwyczaj zajmująco. Zapewniony jest udział wielu członków zaprzyjaźnionych towarzystw, aby przy sposobności obejrzeć nowy lokal sportowców.

Liczba pozostałych biletów jest niewielka; nabywać je będzie można przy wejściu na salę.

(e) **Z lecznicy zwierząt.** W ciągu ostatnich kilku dni do lecznicy zwierząt p. Warikowa przy ulicy Milsza dostawiono 30 koni, które uległy okaleczeniu nóg wskutek ślizgawicy na brukach łódzkich.

Psów obecnie w lecznicy znajduje się 50.

Ciekawym jest, że podczas gdy dawniej w lecznicy tej stale znajdowały się psy chore na wściekliznę, obecnie, z chwilą zastosowania ściślejszego nadzoru nad wałęsającymi się psami, wypadku tej choroby już od dłuższego czasu nie było.

(a) **Usunięcie kaznodziei.** Władze miejscowe otrzymały rozporządzenie władz wyższych, o usunięciu natychmiastowem z zajmowanego stanowiska głównego kaznodziei i naczelnika protestanckiej gminy szkoły adwentystów zagranicznego poddanego Hermana Schmitza.

(x) **Na szpital.** Dochód z odczytu Sokółowskiego p. t. „Pije Kóba do Jakóba“, zapowiedzianego na dzisiaj, przeznaczony jest na szpital dla alkoholików.

(x) **Pogadanka naukowa.** Staraniem tow. „Wiedza“ odbędzie się jutro 11 b. m. o godz. 4 po południu w sali Geyera, przy ul. Piotrkowskiej № 289, pogadanka naukowa dla dorosłych p. t. „Ogień na usługach człowieka“, którą wygłosi p. Bol. Pierzchlewski.

Pogadanka ilustrowana będzie obrazami nikiącymi. Wejście po 5 kop.

(x) **Czytanki dla dzieci.** Jutro 11 b. m. o godz. 2¹/₂ po południu odbędą się staraniem „Wiedzy“ następujące czytanki dla dzieci. w sali Geyera, przy ul. Piotrkowskiej № 289, p. t. „Psotnik i Tyros“; w sali Poznańskiego, przy ul. Ogrodowej № 18, p. t. „Przygody chłopca“.

Czytanki będą bogato ilustrowane obrazami nikiącymi. Wejście po 2 kop.

(x) **Medale pamiątkowe.** Medal ks. Józefa Poniatowskiego, wybity nakładem Komitetu obchodu w Krakowie, nabyć można wprost u skarbnika tegoż Komitetu p. Eugeniusza Kalinowskiego (Kraków, ul. Biskupia 3).

Ceny medalu są następujące: złoty 500 koron, srebrny 30 koron, brązowy 10 koron. Na kosztu przesyłki poleconej liczy się nadto 1 kor. od sztuki. Należytość uprasza się nadesłać z góry. Za zaliczką zagranicę nie wysyła się.

(a) **Osobiste.** Przybył do Łodzi inspektor gubernialny urzędu lekarskiego, dr. Tjeplaszin w interesach służbowych.

(e) **Wydzierżawienie hotelu „Victoria“.** W tych dniach przed rejentem Trojanowskim w Łodzi sporządzony został akt, na mocy którego właściciel hotelu „Victoria“ p. Freudenberg wydzierżawił na lat 10 hotel i restaurację pp. Pankowskiemu i Papuzkiemu.

Termin dzierżawy rozpoczyna się z dniem 1 kwietnia r. b.

Jak się dowiadujemy, dzierżawcy mają zamiar przerobić frontową salę restauracyjną na sklepy dochodowe i dokonać przeróbki całego hotelu według wymagań nowoczesnych.

(x) **Błyskawice w zmie.** W dniu wczorajszym o godz. 4-ej po poł. rozegrała się aura, darząc nas naprzemian obfitą śnieżycą, deszczem, wreszcie błyskawicami.

Błyskawice w styczniu nie są nowością, lecz takich, jakie się widziało w roku bieżącym są wyjątkowe. Poza silnymi grzmotami były pioruny, z których jeden uderzył w fabrykę Geyera.

(a) **Zydzi łączą się..** W lokalu przy ulicy Zgierskiej nr. 43, odbyło się onegdaj zebranie przedstawicieli trzech żydowskich stowarzyszeń dobroczynnych na Bałutach, na którym postanowiono wszystkie trzy stowarzyszenia, mające prawie identyczne cele złączyć w jedno.

(x) **Wróżka.** Znowu pojawiła się na ulicy Zgierskiej jakaś „najprawdziwsza“ wróżka, prawdopodobnie cudzoziemka lub żydówka, bo oto treść reklamy:

„Ważność! Ważność! Przyjechała znakomita

psychologistka która zgaduje bez omyłki charakter człowieka, zgaduje na rękę co było i co będzie a także z książki Sołomona proszę się przekonać różnicy mnie między Łódzkich wróżek co oszukują naród bo ja pracuje wtem 21 rok bez omyłki we froncie na 2-giem p.“

Spodziewamy się, że nikt z naszych czytelników nie da się wziąć na plewy tej oszustce!

(a) **Znaczną kradzież.** Wczoraj wieczorem, za pomocą włamania dostali się niewykryci złodzieje do mieszkania Tauberkranta przy ul. Południowej nr. 20 i skradli różne kosztowności i rzeczy, wartości 2,000 rubli.

(a) **Plany zatwierdzone.** Wydział budowlany rządu gubernialnego piotrkowskiego zatwierdził plany na budowie następujące: Jarisza i Petruła — na 3-piętrowy budynek fabryczny, portiernię i stajnię, przy ul. Wodnej nr. 26 i Oskara Zieglera — na przebudowę domu mieszkalnego, przy ul. Podleśnej nr. 11.

(p) **Ślizgawica.** Na ul. Benedykta nr. 11 Emma Janc, poslizgnąwszy się, upadła na chodnik i nadwładnęła lewą nogę.

Dorożką odwieziono ją do mieszkania. W parę godzin później na ul. Fabrycznej nr. 9 Wacław Szymański, pomocnik stróża, lat 34, także poslizgnąwszy się, upadł i zwichnął prawą nogę.

W obydwóch wypadkach doraźnej pomocy udzielił poszwankowanym lekarze Pogotowia.

(p) **Zamach samobójczy.** Na dworcu kolei kaliskiej usiłował wczoraj otruć się arsenikiem Adolf E., 23-letni młodzieniec ze Zduńskiej-Woli.

Po udzieleniu desperatowi doraźnej pomocy na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia w stanie groźnym odwieziono go do szpitala Czerwonego Krzyża.

Przyczyną rozpaczliwego kroku miała być nędza, wywołana brakiem zarobku.

(p) **Z głodu i wyczerpania sił** zasłabł wczoraj na ul. Zielonej nr. 18 A. L., 41-letni handlarz uliczny. Nieszczęśliwym zaopiekowała się publiczność.

(p) **Stan bezprzytomny.** Dziś o godz. 6 rano, na ul. Konstantynowskiej nr. 55, znaleziono człowieka, lat około 50, z nazwiska nieznanego, w stanie nieprzytomnym i w takim stanie odwieziony został przez lekarza Pogotowia do szpitala Czerwonego Krzyża, bez możności sprawdzenia nazwiska i adresu.

*

(a) **Pożar w okolicy.** Onegdaj w nocy na folwarku Babice, własności p. Szaniawskiego, wynikł groźny pożar, który w niespełna pół godziny obrócił w zgliszcza obory i wozownie. Z powodu gwałtownego szerzenia się ognia, ratunek był wielce utrudniony, to też oprócz budynków spaliło się 16 krów oraz kilkadziesiąt sztuk drobiu.

Spalone budynki ubezpieczone były we wzajemnym tow. ubezpieczeń Królestwa Polskiego na sumę 630 rb., straty zaś wynoszą kilka tysięcy rubli.

Przyczyna pożaru nieznana.

S Z T U K A.

(x) **Teatr polski.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś o godz. 8 min. 15 arcydzieło Szekspira w 7 aktach „Otello“ z gościnnym występem znakomitego artysty lwowskiego teatru, p. Romana Zelazowskiego w roli tytułowej.

W niedzielę o godz. 3 po południu na liczne prośby zamiejscowej publiczności ze Zgierza i Pabianic arcydzieło w 6-iu aktach Rostanda „Orle“ po raz 21-szy; wieczorem po raz drugi „Otello“, tragedia w 7 aktach Szekspira z występem znakomitego artysty Romana Zelazowskiego w roli tytułowej.

We wtorek nowość z repertuaru sceny lwowskiej znanego artysty malarza i literata Ludwika Stasiaka p. t. „Miliarderzy“, komedia satyryczna w 5 aktach, w której rolę główną kreować będzie znakomity jej odtwórca p. Roman Zelazowski.

Sztuka powyższa dotąd jeszcze nigdzie nie była grana w Królestwie; we Lwowie cieszyła się niebywałym powodzeniem, dzięki wielce oryginalnej budowie sztuki i pięknej kreacji jaką dał p. Zelazowski.

(x) **Teatr Ludowy.** Jutro w niedzielę 11 b. m. o godz. 7 wieczorem Koło dramatyczne przy Stow. robotników chrześcijańskich odegra na scenie własnej, przy ul. Przejazd № 34, po raz pierwszy trzy jednoaktówki: „Pan Benet“, „Czuła struna“ i „Pieniwoski“.

Początek o godz. 7 wieczorem.

(x) **Teatr Miniatur.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Wobec nagłej niedyspozycji p. Godlewskiej

ł zapowiedzianego przyjazdu najlepszej z pieśnierek polskich, p. Józefy Borowskiej, dzisiejsza premiera odłożona została do jutra 11 b. m.

Na program złożą się: Powtórzenie na ogólne żądanie znakomitej operetki p. t. „Ojciec ojca” i arcyzabawnej farsy „Wujaszek z prowincji”. W obu tych sztukach w zastępstwie p. Godlewskiej wystąpi po raz pierwszy w Łodzi nowozaangażowana artystka p. Czartoryska.

Program kabaretowy, zupełnie nowy, wypełnią: ulotne piosenki p. Borowskiej, „Tango” w nowym układzie według wzorów argentyńskich pp. Kadenów; wreszcie zabawne sceny mimiczne i wesołe piosenki w wykonaniu pp. Lawińskiego, Kalicińskiego, Sierpińskiego i Kubińskiego, b. artyści teatru popularnego w roku ubiegłym.

Bogaty i zajmujący program oraz nadzieja usłyszenia p. J. Borowskiej, ulubienicy Warszawy, wypełnią zapewne salę teatru szczerze.

Z WARSZAWY.

* Zgon dziennikarza.

Wczoraj zmarł w Warszawie, Aleksander Szmideberg, długoletni korespondent „Vossische Ztg.,” „Daily Mail” i innych pism zagranicznych, przeżywszy lat 67.

W listach swych zmarły starał się informować pisma owe jaknajbezsronniej o naszych stosunkach. W swoim czasie Szmideberg był głośnym hypnotyzerem.

Zmarły przebywał w Warszawie od lat 20.

* Proces hr. Ronikiera.

Na posiedzeniu wczorajszym przemawiał obrońca Zawadzkiego, H. Ettinger.

Adw. E. rozpoczął od przeglądu szeregu świadków; którzy przesunęli się przed Izbą, wykazując, jak wielu z nich mija się z prawdą, bądź pod niewątpliwym wpływem prób, zabiegów i sugestji ze strony oskarżonego i jego rodziny, bądź pod natchnieniem chęci ratowania rzekomo „niewinnego człowieka”.

Wydatną część obrony zajęły wywody treści prawnej, dowodzące, że w czynach, przypisywanych Zawadzkiemu, nie można się dopatrzeć prawnych cech ukrywania zbrodni.

Po replikach prokuratora i adw. Korabczewskiego i Nowodworskiego; który przemówienie swe zakończy dziś, posiedzenie zamknięto o północy.

Wyrok zapadnie prawdopodobnie w pierwszych dniach przyszłego tygodnia.

Z KRÓLESTWA.

Znowu katastrofa kolejowa. Wczoraj o g. 1-ej po północy, na st. Rozprza kolei warszawsko-wiedeńskiej pociąg towarowy № 148 rozjechał się. Wskutek uderzenia tylnej części pociągu w przednią, jeden wagon uległ rozbiciu, trzy poważnemu uszkodzeniu.

Ze służby pociągowej zginął hamulcowy, Michał Doblj.

Przerwy w komunikacji nie było. Tor uprzątnięto o godz. 7 rano.

Z CESARSTWA.

Sensacyjny romans. „Russkoje Słowo” donosi w numerze wczorajszym o sensacyjnym zajściu, jakie zdarzyło się onegdaj w kołach wielkiego świata petersburskiego.

Młanowicie, poważny dygnitarz zajmujący wysokie stanowisko w ministerium oświaty, od lat kilku otaczał względami małżonkę jednego z członków Rady państwa. Mąż, urażony, domagał się rozwodu, na co nie chciała się zgodzić żona.

O całej historii dowiedzieli się synowie członka Rady państwa, studenci uniwersytetu i wczoraj w jednej z restauracji przytłapali nieoczekiwanie dygnitarza na rendez-vous z matką.

Młodzi zaprosili dygnitarza do oddzielnego gabinetu, gdzie zażądali wyjaśnień. Wynikiem konferencji była pośpieszna ucieczka dygnitarza z restauracji, zaś dama nie powróciła do domu

i znalazła chwilową gościńię u jednego z urzędników ministerium.

Skandal sprawił wrażenie eksplozji bomby.

Synowie głośno oświadczyli, że położą kres cierpliwości ojca i że muszą otrzymać od dygnitarza zadosyćuczynienie.

W związku z powyższem krążą pogłoski o dymisji owego dygnitarza.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Pogrzeb ks. Gabryła. Przy bardzo licznych udziale duchowieństwa i kół uniwersyteckich odbył się wczoraj pogrzeb ś. p. ks. Gabryła, prof. Uniw. Jagiell.

Nad wyniesioną z domu żałoby trumną przemawiali: rektor Kostanecki imieniem Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz rektor ks. prof. Fijałek imieniem wydziału teologicznego uniwersytetu Jagiellońskiego, ponadto przemawiali prof. dr. Rubczyński i ks. kanonik dr. Caputa.

Kondukt żałobny odprawił ksiądz biskup Sapieha w asystencji ks. biskupa Nowaka i duchowieństwa. Zwłoki na cmentarz prowadził ks. biskup Nowak.

— Strajk zecerów. Strajk zecerów zaczyna się dawać we znaki zarówno pracownikom, jak właścicielom drukarni. Nakładcy krajowi i zagraniczni z powodu nieprzewidywanego przedłużania się strajku, wycofują swe zamówienia. Pewne roboty drukarskie oddawane są na Śląsk i do Poznania. Zaczynają tu wychodzić już wszystkie prawie gazety, choć tylko raz na dzień.

W zastępstwie zecerów stanęli do kaszt i maszynek zecerskich akademicy.

Z POZNANIA. Rada narodowa. Na wczorajszym posiedzeniu Rady narodowej stwierdzono, że wpłynęło dotychczas ze składek 90,500 marek, wydano zaś dotychczas 10 tys. marek.

Etat na rok 1914 ustanowiono w sumie 60 tys. marek, w tem 34 tys. mk. na oświatę. Ustanowiono sekretaryaty także w Westfalii. Z „Bazaru” bojkot zniesiono po ustępstwach „Kasyna obywatelskiego” i „Centrum obywatelskiego”.

Śnieżycy na kolejach.

Ze wszystkich linii kolei północno-zachodnich nadchodzą wiadomości telegraficzne o szerzącej się tam zamięci śnieżnej, zapowiedzianej przez obserwatorium petersburskie. Śnieżycy towarzyszy wiatr zachodni.

Z tego powodu pociągi wczorajsze, przychodząca do Warszawy, uległy już znacznemu opóźnieniu. „Express” przybył z opóźnieniem 2 godzin 14 minut, a pociąg pocztowy — i godziny 2 minut.

ENVER-BASZA

w załotach.

Siostrzenica byłego sultana Abdal Hamida, matka 19-letniej księż. Nadya Sultano, idealnie pięknej czerkieski, kazala oświadczyć sultanowi Mahometowi V kategorycznie, że nie zgodzi się na jego życzenie, aby córka jej wyszła za słynnego bohatera tureckiego, Enver-beja, aczkolwiek ma dla niego ogromny szacunek.

Przez czas dłuższy dama niewiasta nie chciała wyjść o tem, oświadczyła, że nada Enver-bejowi wyższy tytuł. To przebiegało matkę i wkrótce Enver poślubił piękną Nadyę.

Sultan, dowiedziawszy się o tem, oświadczył, że nada Enver-bejowi wyższy tytuł. To przebiegało matkę i wkrótce Enver poślubił piękną Nadyę.

Telegram z Ługi donosi, że pociąg osobowy № 9, idący z Petersburga do Warszawy, z powodu wielkich zasp śnieżnych musiał pod stacją w polu przestać 7 godzin, skąd dopiero częściami parowozu pomocnicze przyprowadziły go do stacyi. Pociąg ten dziś o godz. 8 m. 8 rano do Warszawy nie przybędzie, ale znacznie później.

Na wszystkich liniach kolei północno-zachodnich utrudnione są manewry, zwłaszcza zaś na st. Wilno.

O wielkich zaspach donoszą dalsze telegramy z Suwałk, Wierzbołowa, Pskowa i z kolei bałtyckiej.

Wobec tak znacznych opadów śniegu i silnych wichrów polecono znacznie ograniczać skład wagonów w pociągach towarowych.

TELEGRAMY.

W Koło polskiem.

WIEN, 10 stycznia (wt.) Prezes Koła polskiego Leo, odbył dziś konferencję z prezesem gabinetu bar. Stuergh'iem.

Prezydium Koła ma jutro odbyć naradę co do rozdziału wakujących tek ministerjalnych.

Wojownoza Turcy.

PARYZ, 10 stycznia (wt.) Podług wiadomości z Konstantynopola, nastrój wojenny w Turcy rośnie z dniem każdym. Gabinet oświadcza, że Turcy stanowczo jest zdecydowana bronić do upadłego praw swych do wyap Chios i Mitylene.

Enwer-basza działa.

KONSTANTYNOPOL, 10 stycznia (wt.) Z polecenia nowego ministra wojny Enwera-baszy, zawieszono na jeden dzień pisma: „Tanin”, „Taswiri Estiar” i „Sabbah” za krytykę zarządu wojskowego. Zawieszenie to jest formą przestrogi na przyszłość.

Choroba króla.

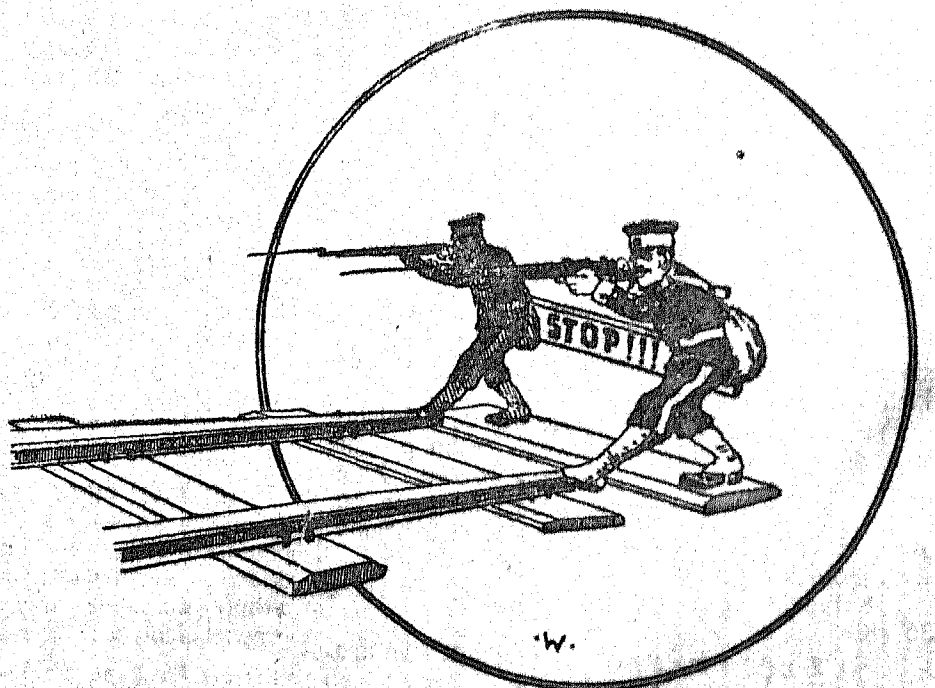
BUKARESZT, 10 stycznia (wt.) Z powodu poważnego zaszlabnięcia króla Karola rumuńskiego, które pochodzi z zaziębienia i grozi ostrym zapaleniem płuc, wszelkie sprawy państwowe zostały odłożone, z tego też powodu przesilenie gabinetu nie zostanie rozstrzygnięte aż do wyjaśnienia się sytuacji.

Czy nie zapóźno?

BERLIN, 9 stycznia (wt.) Dzisiejszy „Local-Anzeiger” donosi, że ks. Wied wyjeżdża w najbliższych dniach do Albanii.

Podróż dyplomatów.

LONDYN, 9 stycznia (wt.) Angielski minister marynarki Churchill, powrócił dziś z Francji, dokąd udał się celem konferowania ze swy-

Na wschodzie bardzo spokojnie,
Japończyk nie myśli o wojnie,
Tylko bagnetem spotyka chińczyka.

mi kolegami z gabinetu francuskiego.

Premier angielski lord Asquith udaje się w tych dniach do Paryża, aby konferować z prezesem gabinetu Doumergue'm przed jego zamierzoną podróżą do Petersburga.

Z ostatniej chwili.

Deputacya Niemców.

Wiedeń, 10 stycznia (wł.) W parlamencie wiedeńskim zjawiała się wczoraj deputacya Niemców galicyjskich z żądaniem dodania im jeszcze jednego mandatu do Sejmu do przyznanego im już jednego.

Wiceprezes parlamentu German i prezes Koła polskiego oświadczyli deputacyi, że zgłosiła się już zapóźno. Natomiast rusini i prezydent gabinetu hr. Stürgkh przyrzekli deputacyi żądanie jej jak najenergiczniej poprzeć.

Gen. Sanders generalnym inspektorem.

Paryż, 10 stycznia (wł.) „Matin“ donosi z Konstantynopola, że generał Sanders nie obejmie komendy 1-szego korpusu konstantynopolskiego, lecz zostanie mianowany generalnym inspektorem armii tureckiej.

Uwolnienie Ruettera.

Strasburg, 10 sierpnia (wł.). Sąd wojenny 30-ej dywizji zebrał się dzisiaj przed południem na posiedzenie i wydał wyrok uwalniający pułkownika Ruettera od wszystkich zarzutów, objętych aktem oskarżenia.

Ludność przyjęła wyrok zupełnie spokojnie.

Venizelos we Włoszech.

Rzym, 10 stycznia (wł.) Wczoraj przybył do Rzymu Venizelos, prezydent ministrów greckich i odbył dłuższą konferencję z San Giullano. W południe odbyło się śniadanie u włoskiego ministra spraw zagranicznych a wieczorem u posła greckiego w Rzymie kolacja.

Odmowa.

Kopenhaga, 10 stycznia (wł.) Król wysłał do wszystkich członków Volketingu zaproszenia na kolację połączoną z koncertem. Socjaliści odpowiedzieli na zaproszenie bardzo uprzejmie, lecz odmownie z powodu zasadniczej uchwały ich partii.

Wolność słowa w Pruszech.

Honsburg, 10 stycznia (wł.) Pomimo zakazu prezesa regencji przybył tu wczoraj socjalista szwedzki wiceprezes Volketingu Stauling w celu wygłoszenia odczytu. W chwili jednak, gdy wstąpił na mównicę, podeszli doń policyjanci wręczając mu rozkaz wyjazdu z granic Prus. Wśród wielkiej wrzawy Staulinga wyprowadzono z sali i rozwiązano zgromadzenie.

Wystawienie Parciwala.

Mediolan, 10 stycznia (wł.) Wczoraj odbyło się tu w teatrze „Scala“ pierwsze przedstawienie „Parciwala“ Wagnera. Operę tę zamierzano śpiewać już 31 grudnia ubiegłego roku, lecz ją odłożono.

Wystawa i wykonanie opery były wspaniałe. Operę przyjęto entuzjastycznie.

Wylwy.

Bruksela, 10 stycznia (wł.) W okolicy Lëodyum rzeka Moza wylała wskutek śnieżnych opadów. Okolice Verviers są zalane.

Straszna zbrodnia.

Królewiec, 10 stycznia (wł.) Budowniczy Bratz z powodu opłakanego stanu materialnego

S. † P.

60

Januszek Zaboriski

jedyny, ukochany synek Mieczysława i Janiny z Taborskich, po krótkich i ciężkich cierpieniach rozstał się z tym światem w czwartek dnia 8-go b. m., przeżywszy sześć i pół lat. Zrozpaczeni tym strasznym ciosem rodzice, zapraszają kolegów, znajomych i przyjaciół na wyprowadzenie drogi nam zwłok z kaplicy szpitala Anny Maryi, w niedzielę dnia 11-go b. m., o godzinie 2-jej po południu.

W pierwszą rocznicę zgonu ukochanego ojca naszego

s. † p.

8

FERDYNANDA KUNERTA

odprawiona zostanie w dniu 12-ym stycznia r. b. Msza żałobna w kościele św. Józefa o godz. 8 i pół rano, o czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół i znajomych

DZIECI.

zamordował 5-ro swych dzieci, żonę, siostrę i wreszcie popełnił samobójstwo.

Zamach na pociąg.

Johanieburg, 10 stycznia (wł.) Wczoraj wieczorem pod Denner podłożono pod pociąg osobowy dynamit. Obie lokotywy, prowadzące pociąg, zostały uszkodzone; kilka osób odniosło rany, nikt jednak nie zginął.

Pożar teatru.

Madryt, 10 stycznia (wł.) Wczoraj wieczorem w Amposta w Katalonii wybuchł pożar w teatrze. Publiczność zachowała się z zadziwiającym spokojem. Nie podnosząc żadnej paniki wszyscy zdołali się uratować, chociaż teatr spłonął doszczętnie.

Sprzedaż dziecka.

Barcelona, 10 stycznia (wł.) W Walencji aresztowano małżonków Marginez za sprzedanie amerykańskiemu Paullnowi za 30,000 pesetów ich 9-letniej córki.

Strajk kolejowy w Afryce.

London, 10 stycznia (wł.) Strajk kolejowy w południowej Afryce przybrał nagle groźne rozmiary. Ruch na wszystkich liniach uległ przerwaniu. Do strajku przyłączają się w tych dniach robotnicy kopalni złota, tak, iż ogółem strajkować będzie 160 tysięcy ludzi.

Na szynach kolejowych pod Barke położono rurę napełnioną dynamitem. Z Bloemfontein donoszą, że i tam we wszystkich fabrykach robotnicy zastrajkowali.

Burze w Japonii.

Tokio, 10 stycznia (wł.) Nad całym wybrzeżem japońskim panowała w tych dniach straszna burza. Parowiec „Azita Kamaru“ przewrócił się na pełnym morzu. Załoga i pasażerowie w liczbie 125 osób utonęli.

RÓŻNE WIĘSCI.

Dziennikarz holenderski o więźniach. Węzienia w Cesarstwie i Królestwie zwiedzał dziennikarz holenderski Jakób de Haan, badając życie więźniów politycznych w państwie rosyjskim.

Po powrocie p. de Haana do Holandii, w kilku dziennikach w Hadze, Amsterdamie i Rotterdamie ukazały się opisy znęcania się nad więźniami politycznymi, zwłaszcza w więzieniu w Orle.

Opisy te nie pozostały bez echa. Ministerium spraw wewnętrznych w okólniku za №23492, rozesłanym w tych dniach wszystkim gubernatorom, uznało artykuły pomienione za niezgodne z rzeczywistością i zabroniło nadal udzielać korespondentom wiadomości o życiu więziennym. Prócz tego gubernatorom polecono, w razie ponownego przybycia pana de Haana

do państwa rosyjskiego, zawiadomić o tem niezwłocznie ministeryum spraw wewnętrznych.

Zamach samobójczy przywódcy socjalistów. Donoszą z Frankfurtu nad Menem: Przywódca związków socjalistycznych, który przez długi czas redagował „Korespondenta“, organ związku drukarzy, pokłóciwszy się z partją socjalistyczną, pracował w pewnej drukarni w Rudolfzell. Uwiódłszy tam żonę swego pracodawcy udał się z nią do Pfronten, Rexhauser i jego kochanka, złożywszy ślubne obrączki na ołtarzu kościoła katolickiego, udali się w góry.

Tam usiadłszy na ławce zażył opium, aby pozbawić się życia. Dawka jednak była za słaba. Po kilku godzinach wrócił do przytomności i ledwo zawlekli się do oberży.

Odwieziono ich do szpitala i tam stwierdzono, że oboje odmrozili sobie nogi. Obojgu musiano nogi amputować.

Śniegi w Hiszpanii południowej. Ostatnie pokolenia w Hiszpanii południowej wcale jeszcze śniegu nie widziały. W Murcyi, Alicante Carthagenie nie padał śnieg od roku 1884, a w Seyorte od r. 1887.

A teraz leży tam śnieżny całun na pół metra wysoko! W Cekli termometr wskazuje 15 stopni poniżej zera.

Narazie ludność przeraziła się tem zjawiskiem, wnet jednak powitano zagnaną aż tak daleko zimę z radością. Zaczęto budować śnieżne posagi, obrzucać się śnieżnymi kulami, bawić się tak, jak na północy.

A w Murcyi będą świetne urodzaje, bo deszcz tam nie padał od 5 laty.

Poświęcenie nowej bazyliki. Z Rzymu donoszą nam: W dniu 30 grudnia ubiegł. roku odbyła się w Rzymie uroczystość poświęcenia nowej bazyliki, zbudowanej na pamiątkę uroczystości Konstancyjskich.

Nowa świątynia wznosi się przy „ponte Milvio“, gdzie Konstantyn pokonał Maksencjusza. Zbudowana w starorzzymskim stylu bazylikowym, przypomina kształtem swym kościół świętego Wawrzyńca za murami. Uroczystości poświęcenia dokonał kardynał Casetta.

Jeszcze jedna ofiara p. Repphana. Z Berlina donoszą, że ofiarodawcą, który podarował miastu Berlinowi 5 milionów marek na założenie szkoły dla młodzieży w lesie, jest b. fabrykant kaliski p. Emil Repphan, ten sam, który ofiarował miastu Kaliszowi 500,000 rb. na szkołę i szpital.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

Stalemu prenumeratoremu Z. M. Wysokość kary za przetrzymanie paszportu zagranicznego lub za zgubienie jego zależna jest od czasu przetrzymania tego dokumentu, t. j. od wyekspirowania terminu, na jaki paszport został wydany do chwili zawiadomienia władz o jego zagubieniu. Wysokość kary oblicza się w stosunku 40 rbj za każde półrocze (t. j. podwójne koszty wyrobienia półmiesięcznego paszportu).

OFIARY.

Na fundusz dla prześladowców polskich im. Augusta Raubala.

Zebrałe w towarzystwie u pp. G. w Nowy Rok 1. rb. 40¹, kop.

Na I-ą Ochroń (Smugowd).

H. Goebel 50 kop.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data	Barometr przewidywany o 6 rano	Temperatura w rano	Wielkość opadów	Kierunek i siła wiatru w rano (wskazywać na skali)	Uwagi
9/11 popoł.	728.8	+ 1.8	98	Z 2	Z dnia 9/1
9/11 wiecz.	728.5	+ 8.8	95	Z 8	Temperatura max. + 20.2,
10/1 rano.	724.9	- 5.0	90	Pn Z 5	min. - 4.5 Opadu 6.5 mm.

W sobotę dnia 10-go stycznia w sali „Kola Kolarzy (Widzewska 73) odbędzie się

Wieczór Artystyczny

z obfitym programem na korzyść niezamożnych słuchaczy Kursów Politechnicznych w Łodzi. Program wypełnia: muzyka, śpiew solowy, komedijka Hr. Fredry pod tytułem „Kalosze“, pod reżyserią p. Gorzeńskiego, a na zakończenie tańce. Początek o g. 8^{1/2}, w. Bilety są do nabycia codziennie w kancelaryi kursów od 2—6 (Piotrkowska 117 I-e piętro) a w dzień zabawy od godz. 6 w sali. 46

Szkoła Przygotowawcza MARYI WESOŁEK

ul. Wólczańska № 43

(przy ul. BENEDYKTA)

pod kierunkiem doświadczonych pedagogów

przyjmuje dzieci od lat 6-ciu i gruntownie przy-

sposabia do szkół średnich. — Zapisy, infor-

macje codziennie od godziny 10-ej do 2-ej.

Lekcje 12 stycznia. 66 Lekcje 12 stycznia.

Pierwszy chrześcijański skład w Łodzi

KUPNA SZMELCU I ODPADKÓW METALOWYCH

Widzewska 95. . . . . Widzewska 95.

JAN SOKOLNICKI. 38

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof. Hirsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista chorób uszu, nosa i gardła, ul. Piotrkowska № 89.

Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 poł., w niedziele od 10—12. Operacje, bronchiskopia, kąpiele elektryczno-świetlane. 2569

Istniejące od r. 1805 zakłady ogrodnicze **C. ULRICH**

w Warszawie, ul. Ceglana № 11,

zawiadamia, że wyszedł z druku

CENNIK NASION

z narzędzi ogrodniczych na rok 1914, ina żądanie roz. syłany jest bezpłatnie. 456

CYRK „DEKADANS“.

Dziś sobota 10/1 1914 roku, 12-ty dzień wielkiego międzynarodowego turnieju walki francuskiej, dziś walczą: I para: Mańko Cyklop II szampion Warszawy, contra Wildman (prawdziwy) jedyny żydowski szampion świata — Wenger z Węgier który jest demonstrowany na obrazie kinematograficznym zwycięzca w ostatnim turnieju w Warszawie na Karowej Rissbachera i Szmit-Westergartena. — II para: Murzuk szampion Afryki, contra Randolfi szampion Niemiec. — III para: Baganz polski szampion Europy—Łódź, contra Ulrich, szampion świata. IV para: Petrowitz—Chorwacya, contra Warga-Janos szampion Węgier.

Jutro w niedzielę 11/2 1914 roku, 13-ty dzień wielkiego międzynarodowego turnieju walki francuskiej.

Dziś walczą I para: Walka decydująca! Warga Janos—szampion Węgier contra Ulrich—szampion świata. II para: Köhler—Tyrol contra Eskale—szampion Estlandyi. III para: Wildman (prawdziwy) jedyny żydowski szampion świata—Węgry contra Raul-le-Boucher—szampion świata Francya. IV para: Baganz—polski szampion Europy Łódź contra Mourzuk—szampion Afryki.

Początek walk punktualnie o godz. 10-ej wieczór. ANONS: W niedzielę 11 stycznia dane będą 2 wielkie przedstawienia. Początek popołudniowego przedstawienia o godzinie 3-ej.

DWOJE DZIECI wchodzi przy jednej dorosłej darmo.

SZKOŁA TANCOW St. Zaborskiego

DZIELNA 81
I-e piętro.

Przyjmuje zapisy na nowy kurs i na mazura.

W osobnych kółkach najmodniejsze tańce i **Tango.**

Zapisy na miejscu i w zakł. fotograf., Piotrkowska 97.

Na Karnawał

Koszule frakowe—wyr. własny.
OENIERZE. — MANKIETY.
KRAWATY (najnowsze de-

BIELIZNA TRYKOTOWA
— wełniana i półwełniana. —
SKARPETKI. RĘKAWICZKI
CHUSTKI JEDWABNE.
BLUZKI WIĄZANE.
SERDAKI SWYTRY.
SZALE TOREBKI
WACHLARZE. ŻABOTY.

Lalki. Zabawki.
Polski wyrób ludowy.
PARASOLE. — KALOSZE.

polecą najtaniej
M. Kołodziejski
Andrzeja 3.

ODEON

Dziś do poniedziałku włącznie między innymi.

109

Tajemnica indyanina

wstrząsający dramat w 3-ch wielkich aktach, z życia w stepach amerykańskich.

NAD PROGRAM: „DZIEWICZE SNY” dramat z życia współczesnego.

Taniec 2-gi „TANGO” odtańczony przez prymadonnę warszawskiej operetki pannę MESSAL i pana REDO.

Od poniedziałku do piątku włącznie przedstawienie dla dzieci. Początek od godziny 5 i pół. Ceny 5 i 10 k.

ODEON

CASINO

Sensacya!

Tylko jeszcze 3 dni!

Sensacya!

„Zwycięstwo lub śmierć“

arcydzieło firmy „ITALIA“ w Rzymie w 6-ciu wielkich aktach, osnuty na tle wojennego szpiegostwa. Artyści wykonawcy obrazu „BANDA TYGRYS“. Dotychczas niebywały efektowny pożar okrętu osobowego na pełnym morzu.

NAD PROGRAM: **TANGO** odtańczony przez znakomitą artystkę warszawskiej operetki pannę MESSAL i pana REDO.

Ceny zwyczajne

111

Najlepiej zgrany „Sextet“ muzyczny.

CASINO

TYLKO 3 DNI!

„Tajemniczy aeroplan“

TYLKO 3 DNI!

sensacyjny dramat w 3 częściach w wykonaniu pierwszorzędnych angielskich sił artystycznych. Ciekawa treść!

Pragnienie miłości — wspaniała humoreska.

„Uroczystości katolickie w Rzymie, w obecności Papieża“.

Od dziś do poniedziałku włącznie:

W obszernej poczekalni teatru **Koncert Braoi Sienkiewiczów.**

115

DROBNE OGŁOSZENIA.

AIAIA! Inteligentne francuzki, zagraniczne niemki, freblanki, bony z szyciem i gospodynie z dobrymi świadectwami poleca biuro Adamowiczowej Piotrkowska 105. 71-3sw-2

A Meble z trzech pokojów wyprzedam zabezpieczony zaraz wyjeżdżając odstąpię mieszkanie Piotrkowska 281 m. 5 front. 198-3sp-2

A Meble z 4 pokojów sprzedam bardzo tanio wyjeżdżając Główna nr. 9 m. 14. 197-3sp-2

A Meble różne z salonu stołowego, sypialnego, oraz papugę gadającą sprzedam zaraz za bezcen Karola 8-10. 12251-10-8

A Bardzo tanio meble sprzedam mało używane. Gubernatorska 20 m. 44 oficyna. 242-6-10-12-13-15-17-2

Do sprzedania kawiarnia z biłardem, powód śmierć męża, Zgierz Nowy Rynek przy stacyi Tramwajowej. 175-3-3

Bacznosc! Ładne urządzenie sklepowe zaraz tanio sprzedam Promyka 16 (Koziny). 286

Bacznosc! Ostrzegamy wszystkich że prawdziwą „Skórę angielską” i gotowe spodnie które można nosić 5 lat dostaje się tylko. Piotrkowska 145-34. 294-4pcs-1

Chłopca 5-tygodniowego niechrzczonego oddam na własność. Pańska nr. 46, Kubarski. 251-5-1

Dom z piekarnią w Aleksandrowie Lutomińska ul. 589 do sprzedania lub do wzięcia w dzierżawę Z Blimel. 174-3-3

Do pracowni gorsetów „Karolin” Widzewska 11. Potrzebna zupełnie zdolna panna z niemieckim 104-34s-3

Do wynajęcia różne mieszkania u stróża. Sosnowa 16. Wiadomość 261

Do sprzedania rzeźniczkę urządzenie, Rzgowska nr. 94, w piekarni. 274

Do sprzedania bardzo tanio plac z oficyną o dwu mieszkaniach w Karolewie przy placu kolejki Kaliskiej. Wiadomość u dróżnika Wojewody. 201-1

Do wynajęcia sklep z mieszkaniami zdatny na zakład krawiecki lub t. podobny ul. Gubernatorska nr. 36. 129-3s-2

Dorożka w bardzo dobrym stanie, do sprzedania zaraz ul. Ogrodowa nr. 60 Pabjanowski.

Futro damskie zrebęta, mało używane do sprzedania. Wiadomość: Skwerowa nr. 6, sklep monopolowy. 275-2-1

Filia piekarska zaraz do sprzedania Wólczańska 35 u piekarza. 237-2-2

Filia piekarska do sprzedania Długa 18. 186-3-3

Felczer z Huską po długoletniej praktyce w szpitalach w Warszawie św. Łazarza, w Radomiu św. Kazimierza, w Busku św. Mikołaja. Przyjmuje choroby wewnętrzne i skórne (trykcyjne i masaż, przyjmuje codziennie) Aleksandrowska 37, Kaszyński.

Gietry piękne rozmaitych kolorów, trykoty ciepłe, oraz kałasze najwygodniej nabywać w sklepie Morawskiego, ul. Główna 17 (siedemnasty). 25-6-6

Gospodarstwo 26 morgowe z Zgierzem wartości 6000 rb. sprzedam lub zamienię na dom, sklep i t. p. Zawadzka 10 Niemierski. 172-2s-2

Gramofon do sprzedania duży ul. Płocka nr. 1 m. 2 od 4 do 9 wieczór. 216

Jest do sprzedania dom z piekarnią w Pabianicach. Cena przystępna. Wiadomość u J. Pawłowskiego w Łodzi ul. Kątowa nr. 18. 198-5-3

Jest do sprzedania telefon z płytami prawie nowy i tanio ul. Franciszkańska nr. 61 m. 40.

Kon 4-letni zaraz do sprzedania Widzewska 119 m. 14. 239-1

Kobiety inteligentnej, samodzielnej, lat do 30, posiadającej kilka tysięcy kapitału, poszukuje do założenia interesu handlowego. Oferty przyjmuje „Rozwój” pod „Handlowiec”. 252-2*-1

Kuchenne urządzenia najnowszych modeli sprzedaje stolarz, Tamowski, Skwerowa nr. 7, wejście z bramy na lewo. 262-3wc-1

Kawiarnia do sprzedania albo urządzenie z kawiarni bilard w dobrym stanie do sprzedania zaraz za cenę bardzo przystępną byle zaraz ul. Zielona nr. 44.

Księgarnia dobrze prosperująca do sprzedania zaraz. Wiadomość w Księgarni Przejazd 24.

Kontrabas do sprzedania zaraz Stare-Rokicie ul. Żurawia nr. 9 dom Kaliskiego oraz maszyna do pończoch okrągła.

Krawcowa poszukuje zajęcia w domach prywatnych ul. Janiny 5 m. 23. 220-2-2

Maszyny 2 z licytacji, bebenkowa rb. 35 pierścieniowa 28 Widzewska 119-14. 288-1

Mam do sprzedania 3 lampy na gazolinę, pompowane powietrzem, Miłsza 47, kawiarnia. 265-3-1

Maszyny 2 Singera, prawie nowe: bebenkowa i maszyna za 16 rb. Piotrkowska 105 m. 5. 277-3-1

Magiel do sprzedania, Cegielniana nr. 57. 259

Mleczarnia ziemniarska bez wydawania obiadów, odpowiedni interes dla inteligentnej kobiety tanio sprzedam Zawadzka 10 Niemierski. 170-2s-2

Magazyn chrześcijański W. Głuszkowskiej poleca duży wybór żalobnych kapeluszy oraz są do wypożyczenia Przejazd nr. 14. 63-3s-2

Magiel nowy sprzedam do zabrania. Widzewska 61. 176-3-3

Magle 2 do sprzedania w dobrym punkcie ul. Konstantynowska nr. 6. 158-5-5

Młody człowiek z czteroklasowym wykształceniem potrzebny do kantoru. Oferty z „curriculum witać” złożyć w „Rozwoju” pod lit. „C. H. W.”.

Meble z kilku pokojów, wyjeżdżając wyprzedam bardzo tanio Zawadzka 38-1 w mieszkaniu dom chrześcijański. 241-2-2

Mam furgon rzeźniczy w dobrym stanie do sprzedania Rzgowska nr. 134. 212-3-2

Nauczycielka udziela korepetycji w języku niemieckim, polskim i rosyjskim Adr. proszę „Rozwój” pod lit. „H. M. 20”. 221-3sw-2

Obiady wydaje smaczne nowy gospodarz, ulica Widzewska nr. 109, Mleczarnia Łowicka. 275-3-1

Obiady, śniadania, kolacje u gospodarza wydaje Widzewska 79 w piwni. 209-1

Potrzebni robotnicy do maszyn do obróbki drzewa Dzielna nr. 78 stolarnia. 245-2-1

Potrzebna zdolna prasowaczka Widzewska 119. 295-2-1

Potrzebne są zdolne podręczne i uozennice do szycia Zawadzka 19 m. 18. 292-1

Przyjmę dwóch panów na mieszkanie lub dwóch uzni z całodziennym utrzymaniem ul. Juliusza nr. 11, Wiadomość u stróża przybiłakala się suka biała pudel odebrać można ul. Przejazd 24 m. 99 u stróża za zwrotem kosztów. 297

Potrzebne różne summy na hypoteki miejskie, pozamiejskie, procent wysoki, hypoteki sprawzone dający pieniędże kosztów nie ponosi żadnych, Zawadzka 10 Niemierski. 171-2s-2

Poszukuje przywilej osoby (kobieta) do wspólnego mieszkania bardzo tanio Przejazd 14 m. 19. 285-2w-1

Potrzebny chłopiec na praktykę do krawca Przejazd 41. 278-5-1

Pokój umeblowany za 10 rub. miesięcznie Orla nr. 16. 214-2w-1

POTRZEBNY ZAŁOZYCIEL JAKIEJ KORZYSTNEJ FABRYKACJI.

Adresować: Kawecki, Siedlce. G7

Place do sprzedania przy Zgierskim lesie po 3 kop. Iokiec kwadr. Pańska 13 m. 23. 247-7pc-7

Poszukuję miejsca woźnego, portyera, znam języki; mogę złożyć kaucję. Oferty „Rozwój” „GO”. 249-3-1

Poszukuję korepetycji: rosyjskiego, matematyki; ukończyłam gimnazjum w Cesarstwie. Wiadomość: ul. Radwańska 53 mieszk. 50. 276-3-1

Potrzebni chłopcy i ludzie starsi do gazet, kaucya lub poręczenie. Pabianice, Zamkowa, Wadzyński. 263

Prośby, Sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, paszporty zagraniczne. Dawid Maków. Widzewska 36. 266

Potrzebna dziewczyna uczących rodziców do pralni. Długa 71. 265-2-1

Potrzebni chłopcy na posyłki. Wiadomość: Pawia 17, na Piaskach, piekarnia wafli. 264

Potrzebni czeladnicy i podręczni szewcy na męską robotę, ul. Brzezińska nr. 56 mieszk. 46.

Przyjmuje panienki do nauki roboty rękoźmielniczych, haftu, kroju, rysunków i malarstwa. Helena Lipińska ul. Mikołajewska nr. 34, lewa oficyna II p. 12215-4s-5

Przyjmę inteligentną panią do wspólnego pokoju na mieszkanie przy wdowie Przejazd 32 m. 3. 12226-3sp-3

Polowanie w Rąbieniu pod Aleksandrowem, przystanek tramwajowy do wydzierżawienia Wiadomość we dworze. 72-5s-2

Pianino mało używane do sprzedania zaraz, aparat do piwa o 4-ch kranach cały ozaklony lustkami szlifowanymi, i szafka lustrzana zdatna do cuklerni restauracji lub innego sklepu Motor elektryczny 2-u konny. Zawadzka 11 cukiernia. 117-2s-2

Pokój z meblami przy rodzinie dla inteligentnej osoby Główna 5 stróż wskaze. 145-3sw-2

Potrzebne zdolne staniczarki Nawrot nr. 2 m. 21. 190-3sw-2

Przybiłak się ples moregowaty i uszy obcięte prawy właściciel może odebrać za zwrotem kosztów Piotrkowska 215 stróż wskaze. 149-3-3

Potrzebna zdolna prasowaczka oraz koszularka Nowo-Zarawska 13 w pralni. 191-3-3

Poszukuje panny inteligentnej do wspólnego mieszkania ul. Zawadzka 10 m. 23. 178-3-3

Przyjeżdżna poszukuje zajęcia za panienkę do dzieci lub za pokojową. Z językiem polskim i niemieckim, wiadomość Widzewska nr. 75 m. 35.

Pokój umeblowany do wynajęcia osobno wejście z wygodami Kolubińska Andrzeja 7.

Potrzebna gospodyni do restauracji Oferty „Gospodyni” do Rozwoju. 217-2-2

Potrzebna zdolna prasowaczka Skwerowa 13. 223-2-2

Potrzebny uczeń z początkami do krawca Piotrkowska 6.

Potrzebna dziewczyna od 14 do 17 lat do służby Widzewska nr. 146 m. 36. 283-2-2

RESZTKI i skazyne sztuki LEONHARDA

hurtowo i detalicznie fa-bryki i innych na garnitury, kostiumy i ubranka dzieciinne. Na pafia plusz, baranek i welur. Welenki (woale) jasne gladkie po 30 kop. arazyń. Flanelki bawelniane jasne w dobrym gatunku po 19 kop. arazyń. Łódź, Katna 36 Edmund Wasilewski. 257-10s-1

Pesztki wełniane na bluzki, ko-styummy damskie, ubrania męskie w najlepszych gatunkach, Konstantynowska 5 m. 24, oficyna, II piętro. 11953-10cs-7

Rower i kornet sprzedam ul. Suwalska nr. 23 m. 6. 199-2s-2

Rządca-ekonom samotny, w sile wieku, energiczny, wytrawny rolnik z referencjami, potrzebny zaraz. Oferty w adm. Rozwoju pod „G. J.”. 152-3cs-2

Restauracje II, III, Łódź, pro-wincyna miasta fabryczne oraz karczmy sprzedam. Zawadzka 10 Niemierski. 173-2s-2

Są do sprzedania różne meble S szafy, łóżka, biurka; biblioteka Rozwadowska nr. 14 u stolarka. 291-36s-1

Szkola tkactwa i przedzalnicwa przy Kursach Technicznych Wacława Kujawskiego, Nowo-Cegielniana 9. Wykłady dla nowowstępujących w szkole wieczorowej rozpoczynają się 10 lutego. Informacji udziela i zapisy przyjmuje kancelarya kursów codziennie wieczorami. 4331-5-10-24-31-7-1

Sklep spożywczy do sprzedania Nawrot 81. 185-3sw-2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania zaraz. Wiadomość: ul. Andrzeja nr. 31 m. 17, u W. Sliwińskiego. 248-2-1

Sklepik sprzedam zaraz. Wodzewska 103. 250-3-1

Sumienny młodzieniec, lat 18, z 2-klasowym wykształceniem; włada polskim i rosyjskim, obeznan z czynnościami biurami — poszukuje jakiegokolwiek posady w biurze lub woźnego i t. p. Wymagania skromne. Oferty „Rozwój” pod „Sumienny”. 270

Sprzedam tanio dwa palta jesienne, mało używane, Wólczańska 97 m. 32. 147

Swieży transport kanarków do sprzedania dobrze śpiewających Gubernatorska nr. 16 m. 1.

Sklep spożywczy do sprzedania z powodu choroby Spacerowa 31. 224-2-2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania zupełnie tanio Grabowa nr. 25. 282-3-2

Szewicki sklep do sprzedania. Wiadomość: Nawrot № 25.

Sklep do wynajęcia Wschodnia 55 (róg Cegielnianej). 3-3

Są do sprzedania: kasa, aparat do piwa, drewniana gablotka, wianienka do wódek. Wiadomość bufet II kl. st. Łódź-Kaliska od 10-1 i od 5-9. 3-3

Sklep rzeźniczy z urządzeniem do wynajęcia. Wiadomość u rzadcy Nowo-Zarawska № 59.

Ulica Zachodnia nr. 13. 2 magle do sprzedania z powodu zmiany interesu. 156-3cs-3

Wyjeżdżając, sprzedam meble w z dwóch pokojów toż samo mieszkanie do wynajęcia. Piotrkowska 190 m. 1. 193-2s-1

Zaraz sprzedam sklep w dobrym punkcie niedrogo z powodu posady. Włodzimierska 10, Kozłiny. 190-s.pn.-2

Zdolna krawcowa poszukuje szycia w domu prywatnym, może też przyjąć posadę na stałe. Oferty w adm. Rozwoju dla „Krawcovej”. 207-2-2

Zaginiony pies maści czarnej, podpalany, z rasy psów policyjnych. Uprasza się o łaskawe odprowadzenie za wynagrodzeniem na ul. Nowaka nr. 24 (Baluły). Nieprawy właściciel odpowiedzialności będzie do odpowiedzialności sądowej. 271-3-1

Za sprzątanie — mieszkanie, opał, światło, Ekaterynburska 20. Sroda, godz. 6-8 wieczorem. 225

Zaginiony pies duży złoty, rasy Z ogon obcięty; wabi się „Nygus”. Uprasza się o odprowadzenie, ul. Nawrot 85, Lutrogniski. 267-3-1

Zdolna kucharka poszukuje miejsca na przychodnią lub na wesela i bale. Adres: ulica Franciszkańska nr. 61 m. 35. 272-2-1

Zgubiła 16 rub. na rogu Nawrot i Piotrkowskiej biedna uczennica z pracowni: Błaga łaskawego znalazcę o zwrot Batucki Rynek 9-18. 6G-2-1

Z pokoje frontowe, I piętro, do wynajęcia od 8 stycznia 9114 roku. Obejrzeć można: ul. Spacerowa nr. 41. 11127-3d-5

Z pokoik dla służącej, winda, elektryczność, gaz i wszelkie nowoczesne wygody w domu nr. 9 przy ul. Nowo-Targowej do wynajęcia od 1 kwietnia lub od 1 lipca r. b. Wiadomość u stróża lub telefonicznie nr. 142. 257-3-1

Z stycznia z agi nę la suczka czteromiesięczna rasy Amerykańskich wilków maści szarej. Odprowadzić proszę za wynagrodzeniem Radwańska 34 m. 5. 283

Zagubione dokumenty.

Augustyn Biesiadzki zagubił kartę od paszportu wyd. z fabr. Szmelera. 279-1

Domański Andrzej zagubił paszport, wyd. z mag. m. Łodzi. 164-3-3

Dowód nr. 207749 Oddziału 2-go Łódzkiego Warszawskiego Atc. Tow. Pożyczkowego Pasaż-Meyera nr. 11 zaginiony. Zastrzeżenia zrobione. 299-1

Edmond Kin zagubił paszport, wyd. z gm. Rąbieni gub. Piotrkowskiej pow. Łódzki. 229-3-2

Emilia Jung zagubiła kartę od paszportu, wyd. z fabr. M. Silbersteina. 246.

Józefa Zawadzka zagubiła kartę od paszportu, wyd. z fabr. Bachraka. 166-3-3

Kawecki Ludwik zagubił kartę od paszportu, wyd. z fabr. B-ci Bukiet. 215-3-2

Lekadyna Cajdler zagubiła kartę od paszportu, wyd. z fabr. Heinza. 256-1

Maryanna Ozmińska zagubiła kartę od paszportu, wyd. z fabr. Heinza. 280-1

Maryanna Sztangiel zagubiła paszport, wyd. z Brzezin gub. Piotrkowskiej. 298-3-1

Otto Keller zagubił paszport, wyd. z mag. Łódzkiego. 151-3-3

Roch Dubić zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Steiglerja. 255-1.

Wacław Szymański zagubił paszport, wyd. z gm. Bartoszewice gub. Piotrkowskiej. 239-3-1

Warchoł Adam zagubił kartę od paszportu, wyd. z fabr. Freidberga. 218-3-2

Zaginiony paszport, wyd. przez Z. woja gm. Wozniki Piotrkowskiego pow. 15 czerwca 1906 r. za nr. 148 na imię Wiktorji Gotabezak. 228-3-2

Zaginiony paszport, na imię Bogusława Kuznowicza wyd. z gm. Gosławice pow. Konarski. 7-3-2

Zaginiony paszport, na imię Bronisławy Kowalewskiej wyd. z mag. m. Łodzi. 180-3-3

Zofia Kaczmarska zagubiła kalgazeczkę legitymacyjną wyd. z mag. m. Łodzi. 189-3-3

Zaginiona karta od paszportu, na imię Gustaw Pankeas, wyd. z fabr. Hermana Szalea.

Zaginiony kwit od paszportu, na imię Antoniego Olejniczaka wyd. z fabr. Hugo Wulfsona.

Zaginiona karta od paszportu, na imię Aleksander Wientewski wyd. z fabr. Alchlera. 234

Zaginiony paszport, na imię Aleksandra Markowskiego wyd. z gm. Bartoszewice pow. Brzezińskiego. 282-3-1

Poszukuje sklepu frontowego

ewentualnie od podwórza lub też 1-2 pokoi na parterze w śródmieściu i wyłącznie w domu chrześcijańskim. Zgłoszenia z ceną pod „P. P.” w „Rozwoju”. 70

Starszy Zgromadzenia majstrów piekarskich zaprasza swych członków na posiedzenie kwartalne, odbyć się mające w dniu 15 b. m., o godz. 5 pp. w lokalu własnym, Podleśna № 1. Porządek dzienny: 1) zapis uczeń, 2) wyzwołanie uczeń, 3) wpis na majstrów, 4) sprawozdanie komisji rewizyjnej, 5) odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia, 6) unowocześnienie chorążego, 7) wniosek członków. — O liczne i punktualne przybycie prosi

mówi składek członkowskich, 7) mianowanie chorążego, 8) wniosek członków. — O liczne i punktualne przybycie prosi

97

ZARZĄD.

Kreślenia i Rysunków w zastosowaniu do Rzemiosła i Przemysłu

nauczyć się można na kursach W. Piaskowskiego, Targowa 71, (Wodny Rynek)

Edward Przeździecki,

Adwokat przy Warszawskiej Izbie Sądowej i obrońca przy Arcybiskupim Sądzie konsystorskim, prowadzi sprawy cywilne, karne i konsystorskie, niezamierzonym własnym kosztem, reguluje zobowiązania hipoteczne przy pomocy kapitałów obcych, na żądanie przeprowadza gdzie należy querendy, redaguje apelacje, kasacje, projekty kontraktowe, ustawowe i t. p.

Porozumieć się można listownie: Warszawa, ul. Dobra № 64. Tel. 235-12. Czynny w godz. zwykłych przyjęć. 4147

MAGAZYN KAPELUSZY DAMSKICH i GALANTERYI

Florentyny Chlebowskiej
ul. Zielona № 33, (Zielony Rynek)

ma zaszczyt polecić Szanownej swojej Klienteli duży wybór galanterii damskiej i męskiej po cenach bardzo zniżonych. Poleca również kapelusze damskie tanie i gustowne, także żalobne kapelusze na składzie. 3335

Hurtowy skład

Nafty, śledzi, soli, towarów kolonialnych i masła

M. Kurnatowski

ul. Wólczańska nr. 149, tel. 22-07. 72

BIURO TEATRALNE L. MOROZOWICZA

Nowy Świat № 26. WARSZAWA. Telefon № 170-21.

Na karnawał. Najnowsze kuplety, monologi, dialogi na zadany temat pisze na zamówienie, nuty do wszystkich kupletów i śpiewów dostarczam, Złatwiam wszelkie sprawy dotyczące Teatru, Cenzury artystów, Wynajmuję sztuki teatralne cenzurowane z rolami — peruki. Urządzam koncerty.

Przyjmuję osobiście udział w koncertach.

Przyposobiam na scenę i estradę. Udzielam adresów artystów za nadesłaniem 14 kop. markami. 117

ODLEWNA METALI

J. E. STANISZEWSKI i S-ka WARSZAWA, LESZNO 64, TELEFONU: 284-12.

poleca różne wyroby z rotgusu, mosiądzu, cynku i kompozycji po bardzo umiarkowanych cenach i poszukuje zastępców w różnych większych miejscowościach kraju, Kupno odpadków metalowych w dowolnych ilościach 107

W Warszawie, ul. Trębacka 9, vis à vis głównego sklepu Tow. Akc. K. Scheiblera i głównego sklepu przędzalni E. Beiggs-Brothers & Co, jest do wynajęcia od dnia 1-go stycznia 1914 roku

duży sklep

z pomieszczeniem na kantory, skład, etc. Wiadomość na miejscu, u właściciela domu. 4400

Dr. Jelnicki

Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych
ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70.

Przyjmuje: 9—12 i 5—8, panie 4—5. 1181

CHŁOPCA

z ładnym charakterem pisma, ze znajomością języków: polskiego, rosyjskiego, i niemieckiego poszukuje K. Arkuszewski i S-ka, Mikołajewska № 37. 44

Dr. med. Z. BOLL

Choroby skórne i weneryczne
ul. Mikołajewska 18.

Godziny przyjęć: od g. 9—12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta od 9 do 12 i pół. Telefon № 20-30.

Resztki

hurtowo i detalicznie na kostymy damskie i garnitury męskie, oraz skóry angielskie. Ceny przystępne. Juliusza 16, m. 3, S. Pa-cuszk. 4452

Dr. med. R. Lipiński

Choroby wewnętrzne i dziecięce.
Złotowska 54. Tel. 25-16.

Przyjmuje: do 10-ej rano i od 5—6 po poł., w niedziele od 11-ej do 1-ej. 6

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzeja 13
Choroby skórne, weneryczne, moczopłciowe.

Przyjmuje: od 9½, do 11-ej i od 5—8. W niedziele i święta od 9½ po 12-ej. Telef. 25-28. 507-

KAZIMIERA

Jarocińska
121 PIOTRKOWSKA 121

Poleca w dobrym gatunku i po cenach niskich serdaki, halki, bieliznę trykotową ciepłą, rękawiczki, pończochy, skarpetki

Gietry,

Koszule dzienne,

Wielki wybór krawatów.

Hafty, gipiury,

Walansjony,

Wstążki. 6629

Guziki ręcznej roboty,

Chustki orenburskie.

Watolina, wata.

Przeciw kokluszowi, przy kaszlu, astmie, emfizemie, katarach krtań, oskrzeli i chorobach płuc, wzbudza apetyt. Uspokaja nerwy, „Kosulin“ aptekarza J. Saskiego, w Brześciu Lit. Pozwolenie Rady Medycznej za № 847. Grand Prix w Hadze. — Cena flakonu 1 rb. Ządać wszędzie. — W Łodzi u Spiessa 1369—1.

Chrześcijańska Spółka

Firmowo - Komandytowa

Łódź, ulica Główna № 32.

Z dniem 5-go stycznia b. r., zostanie utworzona nasza spółka. Kupuje, sprzedaje, zawiadamia, wypożycza, czyści i naprawia wszelką garderobę, oraz kupuje, kołdry pluszowe, pikowe, i wszelką stołową bieliznę.

Z poważaniem
Lebiada i S-ka.

HELENÓW.

Niedziela 11-go stycznia 1914

Wspaniała ślizgawka

podwójny koncert

na lodzie i w sali zimowej. Początek koncertów o g. 3 p. p.

Codziennie ślizgawka. 101

FELCZER z Buska

po długoletniej praktyce w szpitalach w Warszawie Sw. Łazarza, w Radomiu Sw. Kazimierza, w Busku Sw. Mikołaja, przyjmuje choroby weneryczne i skórne (strykcyj i masaż), przyjmuje codziennie Ulica Aleksandrowska № 87. Kaszyński. 14

Odciski

brodawki, zgrubienia skóry usuwa najskuteczniej znana i nagrodzona

Wielkim Złotym Medalem w Paryżu

ARAGO

ST. GÓRSKIEGO w Warszawie Leszno № 12. Cena 35 i 60 kop Ządać wszędzie. Wystrzegać się naśladowców. Zwracać uwagę na markę Gładyator. 1827

Fabryka kwiatów sztucznych

Elżbiety Kieffer

Warszawa Długa № 46

poleca kwiaty balowe, do kapeluszy i ozdoby do głowy. Nagrodzona na wystawie „Królestwo Mody“ złotym małym medalem. 4201

Dr. Jan Cadorski

Akuszerya,

choroby chirurgiczne i kobiece przyjmuje do 10 r. i 4—6 po poł ul. Cegielińska 9 m. 4. 5528

Motor kupię

używany 10—12 H. P. ropowy lub naftowy. Zgłoszenia w Administracji Rozwoju sub „Motor“. 62

Dnia 8-go stycznia w Teatrze Polskim zgubione zostały

binokle z rączką.

Proszę o zwrot za wynagrodzeniem, ul. Pańska 59 m. 16. 68

Remiza „BRISTOL“

Wynajem Karet

A. NEUMANA

ul. Piotrkowska № 119 tel. 10-53

Zakład freblowski

HALINY PEŁZUCKIEJ

GUBERNATORSKA 25 m. 8.

Zajęcia 2-go stycznia.

4440 Zapis 10—2.

Dr. Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm. od 8—9 i pół rano i 5—6

pół po poł. w niedziele i święta

tylko rano od 8—10

Dr. med. Bolesław Kon

PIOTRKOWSKA 56, tel. 52-82

choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 1649 przyjmuje do 11 r. i od 4—7 po poł

3 POKOJE

z kuchnią na 1-em piętrze do wynajęcia od 1-go marca r. b. Promenada 41. 56

Zaginął weksel

na 191 rb., płatny 10 października 1914 roku, wystawiony przez Bronisława i Weronikę Czerwińskich, na zlecenie Władysława Brzozowskiego, zastrzega się przedna byciem, gdyż jest nieważny. 54

Potrzebne cwenierki

(niciarki) do przędzalni szewcowa. Stephan i Werner. Wierzbowa przy Dzielnej za Remizą Tramwajową. 50

58 Energiczni panowie i panie

do sprzedaży książek, obrazów, albumów, nut, etc., z wygodnymi ratami poszukuje poważna firma. Znaczny dochód zapewniony. Oferty pod „T. D.“ w „Rozwoju“. 50

Potrzebny 79

KASYER

z kaucją do Bałuckiego Lombarda. Wiadomość u dyrektora Złotowska 64. 95

SKLEP

za 160 rabli

zdatny dla zegarmistrza, szewca albo modystki do wynajęcia zaraz. Gubernatorska 19. 52

2 POKOJE

z kuchnią

na 5 piętrze do wynajęcia zaraz

Promenada 41

Blizszych szczegółów udziela Administracja „Rozwoju“.

NAUCZYCIEL

udziela korepetycji oraz przysposobla na różne świadectwa. Piotrkowska 117 m. 17; zastępcę można od 5—8. 4354

Ogólnie znana

lecznica zębów

lek. dent. H. Pruss

145 Piotrkowska 145

naprzeciw Ewangelickiej. 2355

Pfaffendorf **Restauracja A. Brauna** Książki Młyn.
Przędzalniana № 64. 10-go Stycznia odbędzie się Przędzalniana № 64.
ZABAWA TANECZNA o godzinie 8 i pół wiecz.

ZARZĄD

Towarzystwa Akcyjnego Elektrowni Zgierskiej

podaje niniejszem do wiadomości pp. Akcjonariuszów, że w dniu 6/19 stycznia o godzinie 5-iej po południu w sali Szkoły Handlowej w Zgierzu odbędzie się

Nadzwyczajne Ogólne Zebranie.

PORZĄDEK DZIENNY:

- 1) Wydanie nowych akcji na sumę rubli 500,000.
- 2) Zatwierdzenie środków na powiększenie Elektrowni.
- 3) Sprawy bieżące.

Pp. Akcjonariusze, życzące sobie przyjąć udział w obradach Nadzwyczajnego Ogólnego Zebrania, zechcą w myśl § 57 ustawy, składać akcje lub kwity depozytowe najpóźniej do dnia 31-go grudnia (13-go stycznia 1914 r., w Banku Handlowym w Łodzi lub w Towarzystwie Wzajemnego Kredytu w Zgierzu. 41

Pierwsza Szkoła Rękodzielnicza dla kobiet A. Krowickiej i L. Jasińskiej

w Łodzi, ul. Karola nr. 16, 4307 z najobszerniejszym programem wszystkich robót kobiecych i rzemiosł; nagrodzona wielkim złotym medalem. Szkoła wydaje świadectwa poświadczane przez władzę. Zapisy codziennie.

Dyplom Akademii Naukowo-Kosmetycznej w Paryżu, Gabinet Leczniczo-Kosmetyczny

Usuwanie brodawek, wągrów, piegów e. t. c. Wszelkie zabiegi ulepszące aparatami elektrycznymi najnowszego systemu. Specjalność, regeneracja trwała i rekoloryzacja siwych włosów bez użycia farby.

Doktorowa Frydowa Ceglana № 4, Tel. 8-42. Tel. 8-42. od 11 do 2 i od 4 do 7-iej. Tel. 8-42. **TYLKO DLA PAŃ.** 4165

CHOROBY SKÓRNE

egzemy, liszaje, wrzody, oparzenia, ukłucia owadów, odmrożenia, róże, strupy, hemoroidy **leczy radykalnie maść angielska**

„HEALO“

zbadana i dozwolona przez Departament Medycyny. Pudełko próbne po 10 kop., Mydło „Healo“ po 60 kop. Sprzedaż w aptece **W. Danieleckiego, Łódź, ulica Piotrkowska 127.** 4372

Zakład chirurgiczny oto-laryngologiczny Sewerynow 5.

D-rów: **A. Barcikowskiego, W. Maliszewskiego, A. Marcinkowskiego, J. Pieniązka i A. Przyborowskiego.** Pokoje wspólne i oddzielne, od 4-8 rb. Ambulatoryum od 12-2 godziny. 37

Skład masła, kefiru i produktów wiejskich B. PATZEROWEJ Mikołajewska 31. Telefon 24-10. **POLECA:** Drób, zwierzyne, powidła, miód, chleb wiejski i wyborowe pierniki własnego wypieku. 4161

Dr. Leon Wacław Olszewski

Choroby wewnętrzne, żołądka i kiszki. Ewangelicka 5, przyjmuje do 10 r. i od 4-6 po poł. 3059

Dr. med. P. LANGBARD

były asystent kliniki berlińskiej Zawadzka 10. Telef. 33-88.

Specjalista chorób wenerycznych, przyjmuje od 8 — 1 i od 5 — 8 wiecz. Dla pań od 4 — 5, osobna poczekalnia. Leczenie rzeżączki i syphilisu najnowszymi środkami. Szybkie i skuteczne leczenie chronicznych stanów.

Dr. S. SZNITTKIND

Średnia 3. Specjalista chorób skórnych, wenerycznych, (stosuje 606), kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz, etc). Rano od 8 i pół—11 i pół i od 4 i pół—8 i pół. 12

Dr. W. Dutkiewicz

Choroby weneryczne, skórne i dróg moczowych, ch Ulica Nawrot № 1, róg Piotrkowskiej. 9—12 i 5—8, panie 4—5.

Dr. H. RUEGER

Nawrot № 1. Choroby wewnętrzne. Od godz 4—6 po poł. 2555

Dr. H. Sadkowski

Piotrkowska 120, Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki). Codziennie od 10—11 rano i od 4 o 6 po poł. **Telef 23-10.** 2552

Przejazd № 8. (starszy) Telef. 17-14 Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ

mieszka obecnie Przejazd № 8, front, I-e piętro. Przyjmuje od 9 1/2—12 i od 6—8 w.

Dr. Wacław Bernard

choroby weneryczne, dróg moczowych i skóry. **Spacerowa 40 przy Andrzeja (8-1 i 5-8.)**

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe Dr. Stanisław Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115, Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1351—r.

Choroby uszu, gardła i nosa Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Maryi Piotrkowska 120. Tel. 52-55 Przyjmuje od g. 11—12 rano i od 5—6 1/2, p. p. w niedziele i święta od 10—11 rano. 3447

Dr. med. W. KOTZIN

powrócił. UL. PIOTRKOWSKA 71 **Choroby serca i płuc.** Przyjmuje od godz. 10—11 rano i od 4—6 po poł. **Na telefoniu 21—19.** 2597

Wyższa szkoła kroju i szycia **„Józefiny“**

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 34.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobnym kierunkiem właścicielki. 3453

Na miejscu duży wybór manekinów.

Lecznica Widzewska lekarzy specjalistów dla przychodzących Główna 51 (róg Widzewskiej tel. 30-83).

Dr. Kerschner choroby dziecięce 11 i pół do 1. **Dr. Wołyński** — uszu, gardła i nosa od 12 do 1. **Dr. Fried** — wewnętrzne od 6 do 7 i pół. **Dr. Fokschański** — chirurgiczne od 11 do 12 i pół. **Dr. Fryde** — kobiece i akuszer od 12—1. **Dr. Trautenberg** — weneryczne i skórne od 11 i pół do 12 i pół i od 5 i pół do 6 i pół. **Dr. Goldstein-Poljak** okulista od 6 i pół do 7 i pół

Analiza, szczepienie ospy, badanie mamek. **Porada 50 k.**

Skład win M. D. OKOJEWY

Dzielna № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie

ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, za-

twierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, zastawane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy chorobach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czerwonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane. Wina żołądkowe № 7 w żadnych innych składach niema jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWY, Dzielna № 11. OLIVA do lampek 20 kop. funt. KNOTKI bezpłatnie.

Zjednoczone fabryki Wyrobów Ogniotrwałych dawniej C. KULMIZ

Towarzystwo z ograniczoną poręką. Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850 Oddziały fabryk: Mark-Redwitz w Bawarii i Halbstadt (Czechy).

Wyroby na wielokrotnych wystawach premiiowane. **Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju; Cegły szamotowe i Kinasowe; Cegły odporne na działanie kwasów; Płyty i Kurki.**

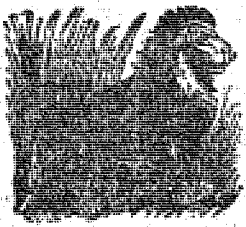
Roczna reprodukcja około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów.—Robotników obecnie około 1500.

Reprezentant na Łódź i okolice: **B. Łoziński, Łódź—Pasaż Szulca № 3,** Telefon 547. 129

Do sprzedania

warsztaty tkackie 36' gładkie i desenlowe. 2 krzyżowe szpulmaszyny Patent Schroers. Różne przybory tkackie i t. d. Blizsze szczegóły: **Łódź, Pańska 94.** 27

OLBRZYMI ZWIERZYNIEC

PIOTRKOWSKA № 117
Otwarty codziennie od g. 10 rano.

Zostaje jeszcze czas bardzo krótki; śpieszcie obejrzeć najrzadszy okaz zoologiczny ORANG-UTANGA, który pokazywany będzie jeszcze kilka dni tylko, został bowiem sprzedany do Londyńskiego parku zoologicznego za 30,000 marek jak również śpieszcie obejrzeć i inne ciekawe zwierzęta.

Zwierzyniec otwarty od 10-ej godziny rano
Karmienie zwierząt o godz. 9-ej wieczór.

4470

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić W. P. iż dnia 10-go b. m.

OTWIERAM SZKOŁĘ ARTYSTYCZNO - RZEMIESLNICZĄ

W ŁODZI PRZY ULICY DŁUGIEJ № 95.

W zakres robót wchodzi: Haft biały, kolorowy, wstążeczkowy, haft na gazie i t. p. Wszelkie roboty ręczne stylowe i fantazyjne, słojd w najszerszym zakresie, guzikarstwo, rysunki, modelowanie z gliny, introligatorstwo galanteryjne — wycinanki, sztuka stosowana: wypalanie na drzewie i aksamicie. Wytyczanie na metalu (metaloplastyka) snycerstwo. Całkowite kursa dla nauczycielek robót i słojda, po ukończeniu których uczennice otrzymują patenty. Każdy dział może również być studyowany osobno. Zapisy przyjmuje się codziennie oprócz niedziel i świąt od godziny 12 do 5.

3545

HELENA WĘŻYKÓWNA.

KURSY HANDLOWE

POD KIERUNKIEM

Stanisława Lipińskiego

Piotrkowska № 157 telefonu 8-58.

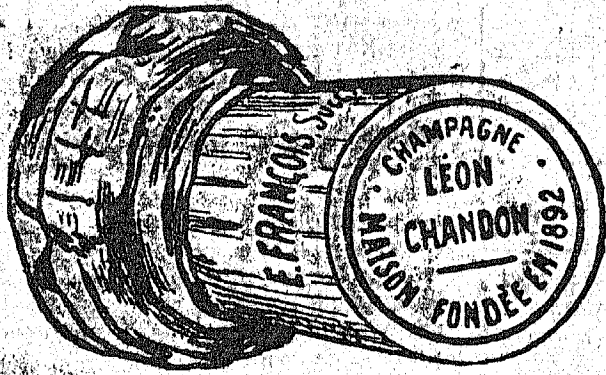
W dniu 16 stycznia 1914 roku rozpoczyna się trwający do 15 maja 1914 roku kurs następujących przedmiotów.

- 1) buchalteria i arytmetyka handlowa (poniedziałki, środy i piątki od 8³⁰ do 10³⁰ wiecz.) opłata za cały kurs Rb. 40.—
- 2) korespondencja w językach polskim, rosyjskim i niemieckim (wtorki i czwartki od 8³⁰ do 9³⁰ wiecz.) opłata Rb. 12.50.
- 3) Język niemiecki (poniedziałki, środy i piątki od 7³⁰ do 8³⁰ wiecz.) opłata Rb. 20.—
- 4) Kaligrafia (wtorki i czwartki od 6³⁰ do 7³⁰ wiecz.) opłata Rb. 6.— za kurs dwumies.
- 5) Pisanie na maszynie, opłata Rb. 6.75, oraz Rb. 1.— mies. za korzystanie z maszyny.

Zapisy przyjmuje kancelarya kursów codziennie, prócz sobót i niedziel od 7-ej do 9-ej wieczór.

4223

Dystylarnia parowa. Reprezentant F. JANKOWSKI, Warszawa, Marszałkowska 103.

631

Walenty Kopczyński

Pierwsza Łódzka Piekarnia Mechaniczna

2987

Łódź, ulica Juliusza № 14. — Telefon 10-30.

Polecamy na nadchodzące święta znane ze swej dobroci ciasta

codziennie świeże bułki i chleb o 4-ej po południu we wszystkich filiach:

Piotrkowska: 76, 112, 144, 200, 273.

Cegielniana: 2, 53.

Zawadzka 14.

Południowa 24.

Widzewska: 152, 48 (Palast Hotel).

Zgierska 13.

Mikołajewska 27.

Mikołajewska 52.

Konstantynowska 8.

Długa 11 róg Konstantynowskiej.

Główny sklep Juliusza 14.

Główny sklep Juliusza 14.

Główny sklep Juliusza 14.

WŁ. JANISZEWSKA

Przejazd № 16 (naprzeciw placu „Cyklistów”).

GALANTERYJA

DAMSKA i MĘSKA.

Sklep zaopatrzony w różne przedmioty galanteryjne.

Rozsutki męskie i krawaty.

GUSTOWNE BLUZKI z własnej pracowni.

Zarządzający

wyższą 4-ro klasową szkołą początkową

z prawami rządowymi,

W. I. JEWCECHIEWICZA

zawadamia niniejszym, że od dnia 7/20 stycznia 1914 roku rozpoczną się egzaminy wstępne do klas przygotowawczych 1-ej i 2-ej próby przyjmowane są codziennie od godz. 5-ej do 7-ej wieczór.

4412

Konstantynowska 72.

Dom Agenturowo-Handlowy

Edmund Bogdański, Łódź

ul. Dzielna № 30, Telefonu № 1126.

ODDZIAŁ W BĘDZINIE, ul. Sławińska Nr. 40.

Hurtowe Składy: towarów kolonialnych, cukierniczych, konserw rybnych i warzywnych, serów, grzybów, powideł i t. p.

Pierniki Kaliskie

3891

K. Mysłkowskiego.

W każdym gospodarstwie i w każdej chwili można mieć piwo doskonałe, tak pełne i smaczne jaknajświeższe z antaika. Wymień nite do ostatniej kropli.

Główny skład piwa Tow. Akc. Browarów Parowych

„HABERBUSCH & SCHIELE“

Łódź, Przejazd № 75, tel. 14-33.

POLECA ZNANE PIWA:

PILZEŃSKIE:

Jeden 5-litrowy syfon rubli 1.60 kop.

„ 10 „ „ „ 5.20 „

KULMBACHSKIE:

Jeden 5-litrowy syfon rubli 1.70 kop.

„ 10 „ „ „ 5.40 „

z dostawą do prywatnych domów bez zastawu.

W Pabianicach obstalunki przyjmuje restauracja W-go Pana Hagenbardta. Reprezentant na Łódź i okolice.

4277

Edward Lorentz.

Skład wędlin

J. KIJAKA

Widzewska nr. 127, tel. 27-02.

Filia: Piotrkowska 71, tel. 30-17.

Przy fili salon dla śniadań i kolacyj.

UWAGA: Prócz tych sklepów żadnych innych nie posiadam.

W IV-o klasowej Szkole Filologicznej

J. Radwańskiego Łódź, Zawadzka 9.

są miejsca wolne w klasach niższych. Do podań dołączać należy metryki urodzenia i świadectwa powtórnego szczepienia ospy. 59